XLIII RONDA VALLESANA

Riera de Gualba

8 d'octubre del 2023

2a Època - Número 1 - Octubre 2023

Unió Excursionista de Sabadell

Aquarel·la de la coberta
Beatriu Krayenbühl i Gusi

Edita
Unió Excursionista de Sabadell
Carrer de la Salut 14-16, 08202 Sabadell
Tel. 93 725 87 12 · e-mail: info@ues.cat · www.ues.cat

Coordinació: Equip de redacció de la Ronda

Maquetació: Jordi Xicola

Taula de continguts

RONDA VALLESANA 2023	4
Salutació Alcaldessa de Gualba	5
Salutació Regidor de Gualba	6
Itinerari XLIII RONDA VALLESANA	7
Sabies Que ...	16
La Llegenda de la Dona D'Aigua	18
Artur Osona, autor de la primera guia excursionista a Catalunya	19
Amb l'inventor de La RONDA VALLESANA, Francesc García	23
Va de Montseny !	24
Hagués pogut ser la 30ª Ronda Vallesana	31
LLEGENDA. El Gorg Negre i les Tempestes	34
PASSATEMPS:	
Laberint Agudes	35
Sopa de lletres:Turons i Cims del Montseny	36
Sopa de lletres: Les Fonts	37
8 Diferències	38

EDITORIAL

Benvolguts amics, un any més, i ja són 43, ens retrobem el 8 d'octubre per començar oficialment la temporada de sortides de la UES, amb la celebració de la Ronda Vallesana.

Aquesta serà la tercera Ronda que la nova Comissió organitza. A més, enguany hem pogut donar la benvinguda a nous membres que, de ben segur, enriquiran amb els seus coneixements i aportacions aquesta i les properes edicions.

Per a la Ronda 2023 hem escollit un paratge emblemàtic del Vallès, com és el Parc Natural del Montseny, un entorn que encara que serà la tercera vegada que trepitgem no ens deixarà de sorprendre'ns .

Sortirem de la bonica població de Gualba i ens endinsarem, només sortir del poble, cap a les arbredes i salts d'aigua que, tot i la sequera que hem estat patint els darrers mesos, segur que ens oferiran un espectacle fantàstic.

D'altra banda l'esmorzar el farem a l'entrada de les explotacions mineres de l'empresa Aymar, unes mines poc conegudes i que, de ben segur, ens sorprendran.

També haurem d'estar atents a les diverses històries del Parc, com la de la "Dona de l'aigua", explicada pels seus actuals habitants, propietaris de Can Prat que molt amablement ens han donat totes les facilitats per accedir als camins de la ruta.

També podrem gaudir de les instal.lacions del Parc Mediambiental de Gualba, un paratge idíl.lic de lleure i descans, encara poc conegut, on els seus administradors ens rebran amb tota cordialitat.

No us expliquem rés més, només resta emplaçar-vos al segon diumenge d'octubre per participar en aquesta 43 Ronda Vallesana i gaudir de la companyia de la resta de participants i d'aquests paratges emblemàtics del Vallès.

Per acabar, i com a novetat d'aquest any, estrenarem una petita publicació digital que substituirà el tradicional llibre de la Ronda que en els darrers anys havia tingut molt poca acollida i que, recollint les opinions dels diferents participants, deixarem de publicar.

Els anys passen i els temps canvien, per això hem cregut que d'aquesta manera podem arribar a tots els participants i a tots els socis de la UES.

Res més, en nom de la Comissió Organitzadora, us emplacem a participar en aquesta edició de la Ronda, que hem preparat amb moltíssima il.lusió, i us animem a engrescar a familiars i amics a gaudir d'aquesta jornada d'excursionisme.

La Comissió Organitzadora
Visca la Ronda Vallesana !!
Visca la UES !!

Unió Excursionista de Sabadell

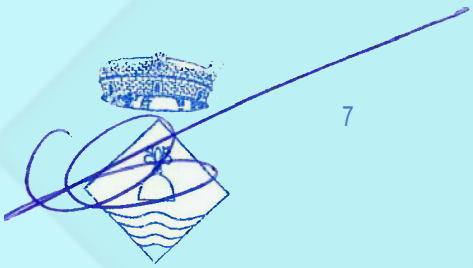

Salutació de l'alcaldessa de Gualba

Em plau saludar-vos i donar-vos la benvinguda a Gualba, enguany heu triat els nostres bonic poble dins de la XLIII Ronda Vallesana. Confio que gaudireu d'un entorn meravellós amb grans valors paisatgístics i indrets naturals que us deixaran uns records especials. Conscients que sou amants de la natura, i coneixedors del territori us desitjo que passeu una profitosa jornada de lleure i així com cura d'aquesta.

Atentament,

Olga Hernáiz Oíias

7

Salutació del Regidor de Turisme, Esports i Promoció Econòmica

Gualba, aquest poble que no deixa ningú indiferent. Un poble amable, proper, màgic, es fa estimar i t'estima. Per la gent que el coneix sempre el recorda i el pensa amb un somriure a la cara, per la gent que hi viu es immens, i estic segur de l'orgull que sent al dir que es de "Gualba".

L'entorn del poble, la unió entre Montnegre i Montseny, els boscos, els salts, la riera, els racons, tot plegat fa de Gualba un lloc únic. Un poble ple de històries i llegendes que us convido a descobrir i gaudir així com de les tradicions, festes i entitats.

Gaudiu molt de la vostre travessa i cuideu molt el nostre poble i entorn

Salutacions i forta abraçada amics de la UES!!!

Francesc Xavier Núñez Moreno

Regidor de Turisme, Esports i Promoció Econòmica

Ajuntament de Gualba

Itinerari de la XLIII Ronda Vallesana

RIERA DE GUALBA

ITINERARIS DE LA XLIII RONDA VALLESANA, RIERA DE GUALBA

Tram Comú:

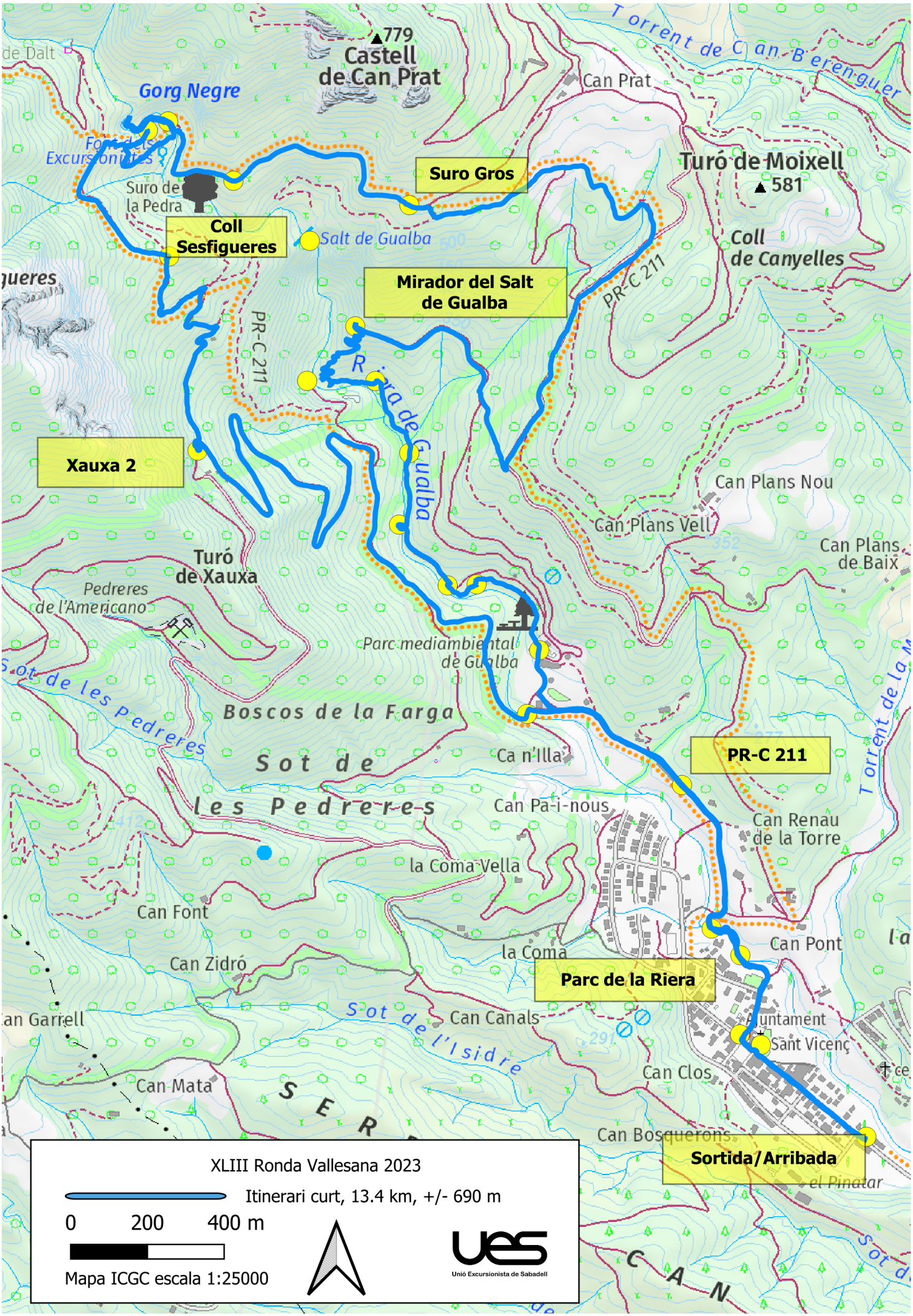
0 km, 164 m, 0:00 h
Sortida davant del CAP de Gualba al Passeig del Montseny.
Comencem a caminar pel passeig en direcció a la Plaça de Joan Ragué. A la dreta tenim l'església de Sant Vicenç i, a la cantonada del carrer del Bisbe Ponç, l'Ajuntament de Gualba. Girem a la dreta i seguim el carrer del Bisbe Ponç fins al Parc de la Riera.

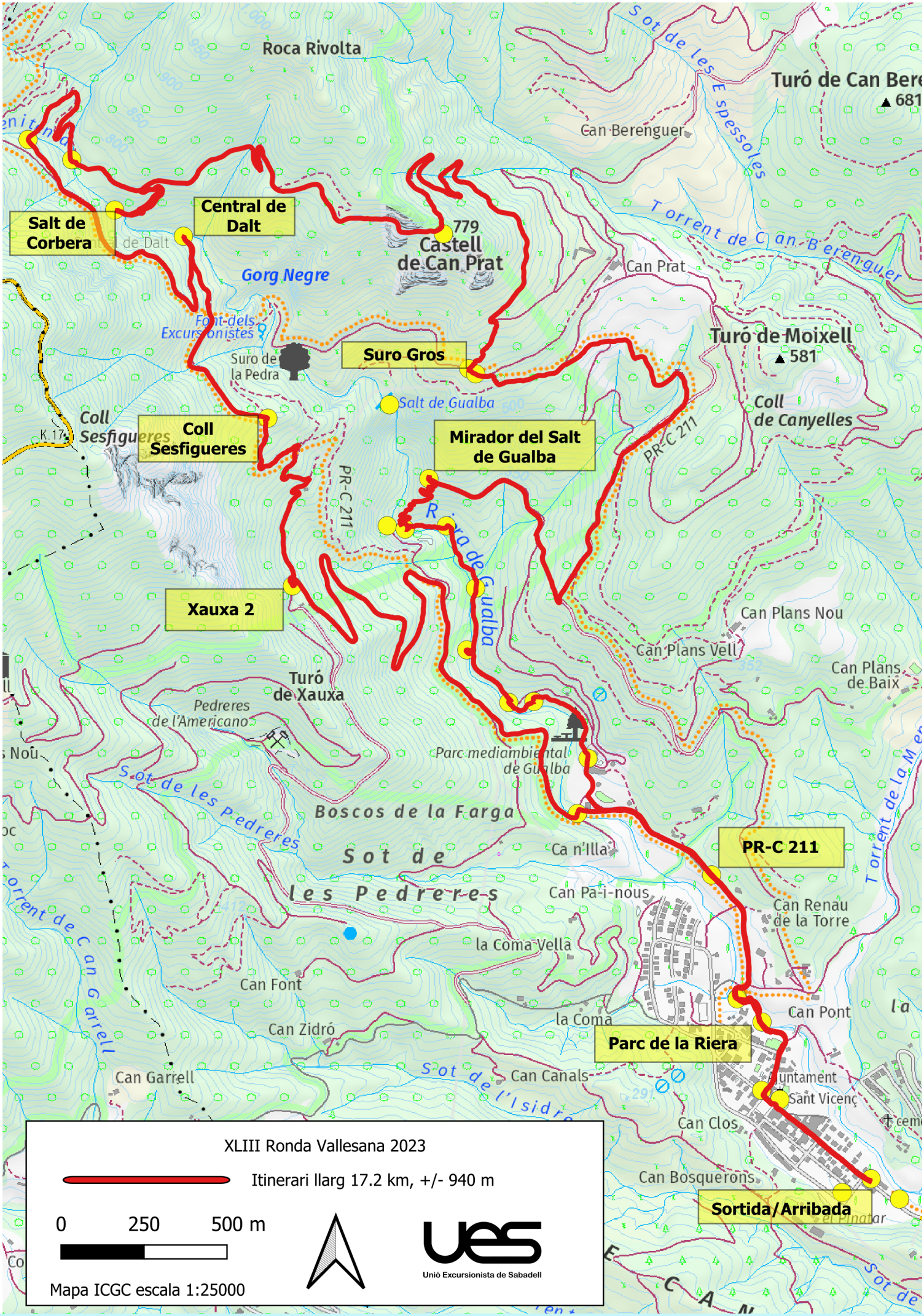
Lloc destinat per repartir COCA I XOCOLATA

0,625 km, 173 m, 0:10 h
Iniciem el camí del Parc de la Riera de Gualba. Seguirem per la vora de la riera, amb abundant vegetació. Un bonic lloc per passejar i gaudir de la natura. Passarem a tocar de la font del Pont i la del Rellotge o de l'Illeta, per darrera de l'escola Aqua Alba.

0,889 km, 178 m, 0:15 h
Per unes escales, sortim a la pista de Riells i, al primer trencall, agafem la pista de l'esquerra en direcció al Parc Mediambiental de Gualba. Passem davant de l'entrada del Parc i seguim per la pista que coincideix amb el PR-C 211.

1,76 km, 206 m, 0:31 h
Travessem el pont de Ca n'Illa i seguim la pista, que va pujant ara per la riba dreta de la riera. Deixem un trencall a l'esquerra i seguim la pista en direcció nord.

779
Castell de Can Prat
Gorg Negre
Font de les Excursionistes
Suro de la Pedra
Coll Sesfigueres
Salt de Gualba
Suro Gros
Mirador del Salt de Gualba
Xauxa 2
PR-C 211
Riera de Gualba
Turó de Xauxa
Pedreres de l'Americano
Parc mediambiental de Gualbà
Boscos de la Farga
Sot de les Pedreres
Sot de les Pedreres
Ca n'Illa
Can Pa-i-nous
la Coma Vella
Can Font
Can Zidró
Can Garrell
Can Mata
Sot de l'Isidre
Can Canals
la Coma
Parc de la Riera
PR-C 211
Can Prat
Turó de Moixell
581
Coll de Canyelles
Torrent de Can Berenguer
Can Plans Nou
Can Plans Vell
Can Plans de Baix
Can Renau de la Torre
Can Pont
Ajuntament
Sant Vicenç
Can Clos
Can Bosquerons
Sortida/Arribada
el Pinatar
Torrent de la
Sot d
CAN
XLIII Ronda Vallesana 2023
Itinerari curt, 13.4 km, +/- 690 m
0
200
400 m
Mapa ICGC escala 1:25000
UES
Unió Excursionista de Sabadell

Roca Rivolta
Salt de Corbera
Central de Dalt
779
Castell de Can Prat
Gorg Negre
Font dels Excursionistes
Suro de la Pedra
Suro Gros
Salt de Gualba
Coll Sesfigueres
Coll Sesfigueres
Mirador del Salt de Gualba
PR-C 211
Xauxa 2
Turó de Xauxa
Pedreres de l'Americano
Parc mediambiental de Gualba
Boscos de la Farga
Sot de les Pedreres
Sot de les Pedreres
Ca n'Illa
PR-C 211
Can Pa-i-nous
Can Renau de la Torre
la Coma Vella
Can Font
Can Zidró
la Coma
Parc de la Riera
Can Pont
Can Garrell
Can Canals
Ajuntament
Sant Vicenç
Can Clos
Can Bosquerons
Sortida/Arribada
Can Berenguer
Turó de Can Bere
▲681
Can Prat
Turó de Moixell
▲581
Coll de Canyelles
Can Plans Nou
Can Plans Vell
Can Plans de Baix
Torrent de Can Berenguer
Torrent de Can Garrell
XLIII Ronda Vallesana 2023
Itinerari llarg 17.2 km, +/- 940 m
0
250
500 m
Mapa ICGC escala 1:25000
Unió Excursionista de Sabadell

2,72 km, 290 m, 0:55 h
Trobem un trencall. Agafem la pista de l'esquerra, camí de la Farga, amb una tanca de l'empresa minera. Deixem el PR-C de moment. Seguirem aquesta pista en forta pujada i fent giragonses fins l'esplanada de l'explotació minera Xauxa 2.

CONTROL 1. ESMORZAR.

4,28 km, 463 m, 1:38 h
La Pedrera de l'Americano forma part de l'explotació minera de l'empresa AYMAR.
El marbre de Gualba es conegut per la seva qualitat i sostenibilitat. Seguim per una pista, en direcció nord, que es va transformant en un corriol.

4,93 km, 533 m, 1:58 h
Enllacem amb el PR-C 211 que puja de la Central Elèctrica núm. 3. Seguim cap a l'esquerra en forta pujada.

5,25 km, 595 m, 2:10 h
Arribem al coll de Sesfigueres amb bones vistes cap a la plana de la Tordera i el massís del Montnegre-Corredor. Girem a ponent en forta pujada i seguim una de les conduccions que porten l'aigua a les centrals elèctriques. Deixem la conducció d'aigua i girem de nou al nord per un corriol fresat que planeja entre el bosc.

Separació Ronda curta i Ronda llarga

Ronda curta:

5,71 km, 640 m, 2:25 h
A la dreta del camí baixa un corriol en direcció a llevant i cap al fons de la riera de Gualba. La Ronda curta agafa aquest trencall. La Ronda llarga segueix cap el nord.

5,79 km, 619 m, 2:27 h
Cruïlla per visitar el mirador de la Creu Gran. A l'esquerra surt un corriol en lleugera baixada fins arribar a un enrocat que s'enfila uns metres fins el mirador sobre el Gorg Negre i la riera de Gualba.

5,86 km, 598 m, 2:30 h
Mirador de la Creu Gran. És un dels miradors més bonics del Montseny. Des d'aquest punt es pot contemplar el Gorg Negre. La creu és de ferro i té una inscripció que diu "A la memòria dels excursionistes morts en defensa de la llibertat".

5,94 km, 619 m, 2:33 h
Desfem el corriol, on hem vingut, i tornem al que baixa cap a la riera.

6,18 km, 562 m, 2:42 h
Nova cruïlla. A l'esquerra anirem cap a la Resclosa, un petit salt d'aigua a l'inici del Gorg Negre. El Gorg Negre segueix cap el nord però nosaltres tornarem a la cruïlla.

6,57 km, 563 m, 2:52h
Travessem la riera de Gualba i accedim a un camí ample. Es el camí de la Riera. Seguirem aquest camí que planeja entre alzines sureres. A l'esquerra del camí podeu contemplar un dels exemples més monumentals, anomenat el Suro de la Pedra.

CONTROL 2

7,44 km, 545 m, 3:13 h
Suro Gros. Alzina monumental. En aquest punt les dues rondes es retroben. Seguim uns metres la pista fins a una tanca de la masia de Can Prat. A la dreta baixa un corriol que agafarem seguint el PR-C 211.

Ronda llarga:

5,71 km, 640 m, 2:25 h
A la dreta del camí baixa un corriol en direcció a llevant i cap al fons de la riera de Gualba. La Ronda curta agafa aquest trencall. La Ronda llarga segueix cap el nord però es pot agafar aquest corriol uns metres (anar i tornar 300 m, 0:10h) per visitar el mirador de la Creu Gran.

6,00 km, 657 m, 2:30 h
Central de Dalt. És una de les instal·lacions elèctriques que aprofiten l'aigua de la riera per generar electricitat. Ens podem acostar fins la resclosa que recull l'aigua de la riera. Tornem enrere i agafem la pista de la dreta, primer cap el sud, per girar de seguida cap el nord.
Trobarem una cruïlla de camins i seguirem el de la dreta.

7,02 km, 799 m, 3:04 h
Arribem al Sot de la Penitenta, que travessem per un gual. Seguim el PR que, fent llaçades, ens portaria al pantà de Sant Fe.

7,19 km, 801 m, 3:07 h
Cruïlla de camins. Agafem el de la dreta que baixa cap a la llera de la riera de Santa Fe.

7,60 km, 753 m, 3:16 h
Travessem la riera per un gual i seguim cap al sud-est per un camí ample. És el camí de Can Prat.

7,83 km, 746 m, 3:23 h
A la dreta del camí, una fita de pedres indica un corriol de baixada. Podem anar i tornar al salt de Corbera o del Diable (0:15 h), d'obligada visita. És un corriol que també baixa cap a la Central de Dalt però que nosaltres deixarem per agafar-ne un a la dreta que en pocs minuts ens portarà al salt de Corbera.

8,10 km, 708 m, 3:31 h

Salt de Corbera. Té uns 40 metres i és una de les cascades més espectaculars del Montseny. Desfem el camí i retornem al camí de Can Prat. Seguirem aquesta pista, primer cap a llevant i després cap al sud, durant poc més de 2,5 km. Passarem a tocar del Castell de Can Prat, una roca a la dreta del camí.

11,00 km, 593 m, 4:54 h
Després d'un giravolt a l'esquerra trobem un corriol que baixa en fort pendent cap el camí de la Riera.

11,20 km, 544 m, 5:01 h
Passem a tocar del Suro Gros i retrobem la Ronda curta. Seguirem a l'esquerra.

Tram comú: (entre parèntesis la ronda llarga)

7,52 km (11,30 km), 540 m, 3:14 h (5:02 h)
Baixem pel corriol que coincideix amb el PR-C 211. Uns metres més avall trobem un camí ample que seguirem a llevant fins a trobar el camí de Can Prat, que deixarem en el primer revolt i agafarem el camí Vell de Gualba. És un camí ombrívol entre pins i alzines sureres.

8,37 km (12,01 km), 480 m, 3:32 h (5:19 h)
Accedim a la pista que baixa del Coll de Canyelles i que seguirem cap el sud quasi un quilòmetre.

FRUITA I BEGUDA

9,11 km (12,90 km), 370 m, 3:50 h (5:37 h)
A la dreta de la pista agafem un camí fresat, tancat amb una cadena. El camí baixa en direcció nord fins a trobar una pista que puja del Parc Mediambiental. És la pista del Mirador del Salt de Gualba. Seguim la pista, ara en lleugera pujada, fins a l'esplanada del mirador.

9,84 km (13,60 km), 362 m, 4:07 h (5:55 h)
Mirador del Salt de Gualba. Al fons de la riera podem contemplar el Salt de Gualba, una impressionant cascada de 135 metres d'altura que es troba a la part alta de la riera de Gualba, al Parc Mediambiental de Gualba. Des del mirador també tenim bones vistes del Montseny i del Montnegre-Corredor.

9,87 km (13,63 km), 358 m, 4:08 h (5:56 h)
De l'esplanada del mirador surt un corriol fresat que baixa cap el fons de la riera. És un dels itineraris marcats amb senyals de pintura pel Parc Mediambiental.

10,20 km (14,00 km), 292 m, 4:19 h (6:07 h)
A l'altra banda de la riera s'entreveu la Central número 3 o Central de Baix. El corriol gira cap a llevant i ressegueix el bosc de ribera de la part baixa de la riera. A la dreta del camí trobem el Salt de la Central.

10,90 km (14,60 km), 250 m, 4:31 h (6:19 h)

Església de Sant Vicenç - Lluís Buil

Font de la Granota - Lluís Buil

Pedrera Xauxa 2 - Lluís Buil

Mirador de la Creu Gran - Lluís Buil

Font de la Granota. Seguim el camí per la riba esquerra de la Riera de Gualba en lleugera baixada en direcció al Parc Mediambiental. Trobarem nombroses fonts i abundant vegetació de la part baixa de la riera. És un camí ombrívol que porta a l'entrada del Parc.

CONTROL 3

11,50 km (15,30 km), 223 m, 4:43 h (6:31 h)
Entrem a les instal·lacions del Parc Mediambiental. És un espai natural que ofereix activitats educatives i lúdiques per a tots els públics. Té un centre d'interpretació, una granja escola, un laberint vegetal i un circuit d'aventura. Ofereix serveis de càmping i restauració.

11,70 km (15,50 km), 204 m, 4:47 h (6:35 h)
Travessem el Parc i sortim a la pista que hem fet al matí i que seguim a l'esquerra. Ara només resta desfer el camí fins al CAP de Gualba al Passeig del Montseny.

13,4 km (17,20 km), 164 m, 5:15 h (7:03 h)
Som a l'arribada. Fi de la caminada de la LXIII edició de la Ronda Vallesana.

Fitxes tècniques:

Ronda Curta:
Temps emprat: 5 hores i 15 minuts
Desnivell acumulat de pujada i baixada: 690 metres Distància total: 13,4 km

Ronda Llarga:
Temps emprat: 7 hores i 3 minuts
Desnivell acumulat de pujada i baixada: 940 metres Distància total: 17,2 km

Salt de Corbera - Lluís Buil

Suro Gros - Lluís Buil

Salt de Gualba - Lluís Buil

Sabies que...

El Parc Natural del Montseny és un espai natural protegit situat a la província de Barcelona, Catalunya. Forma part dels 12 espais naturals que gestiona la Diputació de Barcelona i protegeix una zona de la Serralada Prelitoral Catalana, de la qual el massís del Montseny és el més alt. El parc va ser declarat Reserva de la Biosfera per la UNESCO l'any 1978 i té una gran diversitat de paisatges, vegetació i fauna. El parc ofereix nombroses activitats educatives, culturals i turístiques per a tots els públics.

El municipi de Gualba és una localitat de la comarca del Vallès Oriental, situada al nord-est de Barcelona. Té una superfície de 23,24 km2 i una població de 1.368 habitants (2020). El seu nom prové del riu Gualba, que travessa el terme i desemboca a la Tordera. El municipi té un ric patrimoni natural i cultural, amb espais com el Parc Natural del Montseny, el Salt de Gualba, la Masia Can Figueres o l'església de Sant Vicenç. La seva economia es basa en l'agricultura, la ramaderia, l'explotació forestal i el turisme rural.

L'aigua del Salt de Gualba converteix la riera en un corrent d'escuma blanca, que és la que suposadament, ha donat el nom, gairebé mil·lenari, de Gualba o Aigua Blanca (Aqua Alba).

L'església de Sant Vicenç de Gualba és l'església parroquial del poble i forma part de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Va ser consagrada el 1099 pel bisbe de Barcelona Berenguer, que era també l'abat del monestir de Sant Cugat. L'església té una nau amb absis, coronat per una arcuació d'arcs cecs, i dues naus laterals afegides al segle xvi. La façana té una portada senzilla, de mig punt, i un campanar amb base rectangular i cos octogonal. A l'interior hi ha les taules dels retaules dedicats a Sant Vicenç, la Mare de Déu i Sant Miquel.

La riera de Gualba és un curs d'aigua que neix al Parc Natural del Montseny i desemboca al riu Tordera. Al llarg del seu recorregut, forma diversos salts i gorgs que són un atractiu natural per als visitants. Un dels més espectaculars és el Salt de Gualba, que té una alçada de 135 metres i es pot observar des d'un mirador. La riera de Gualba també té un ric bosc de ribera, on hi creixen espècies com el plàtan, el vern i el salze. Aquest bosc ofereix ombra i frescor als caminants que segueixen els itineraris senyalitzats que travessen la riera.

Les centrals elèctriques de la riera de Gualba són un conjunt d'instal·lacions hidroelèctriques situades al municipi de Gualba. Aquestes centrals aprofiten el cabal de la riera de Gualba per generar energia elèctrica. Les centrals van ser construïdes entre 1906 i 1928 i van contribuir al desenvolupament industrial i agrícola de la zona. Les centrals estan formades per quatre salts d'aigua: el salt del Molí, el salt del Sastre, el salt de Can Figueres i el salt de Can Rovira. Cadascun d'aquests salts té una turbina, un alternador i un transformador que converteixen l'energia mecànica de l'aigua en energia elèctrica. Les centrals tenen una potència instal·lada total de 1.200 kW i una producció anual mitjana de 3.600 Mwh.

El Salt de Gualba és una impressionant cascada de 135 metres d'altura que es troba a la part alta de la riera de Gualba, al Parc Mediambiental de Gualba. Aquest parc és un espai de gestió privada que ofereix diferents serveis i activitats per als visitants, com ara senderisme, pícnic, educació ambiental i observació de la natura. Per arribar al Salt de Gualba, es pot fer un itinerari circular que surt de l'aparcament del parc i segueix el curs de la riera per un camí ombrívol i frescal, on es pot admirar la vegetació típica del bosc de ribera i els ressalts d'aigua. El camí puja fins a un mirador des d'on es pot contemplar la cascada i les vistes sobre el massís del Montseny i el Montnegre-Corredor. Després, el camí baixa per una pista còmoda entre alzines i pins fins a tornar al punt de partida. És una ruta fàcil i agradable, apta per a tots els públics, que permet conèixer un dels indrets més bonics i singulars del Montseny.

El Salt de Corbera és una de les cascades més espectaculars del Montseny. Per arribar-hi, cal seguir un sender que surt des de la central elèctrica de Dalt, al costat de la carretera que va cap a Riells del Montseny. El sender travessa un bosc de pins i sureres i passa per diverses zones esllavissades, on cal anar amb precaució. Després d'uns 20 minuts de caminada, s'arriba al peu del Salt de Corbera, que té una alçada d'uns 40 metres i forma una bonica cortina d'aigua que cau sobre una bassa de color verd. El lloc és ideal per gaudir de la naturalesa i refrescar-se en els dies calorosos.

El Suro de la Pedra de la riera de Gualba és una alzina singular que té les arrels entre les escletxes d'una gran roca. Es troba al pla de les Moles, a prop del salt i el gorg Negre, on la riera de Gualba forma un espectacular salt d'aigua encaixonat entre les parets rocoses. Aquesta zona és molt visitada pels amants del senderisme i la natura, ja que ofereix un paisatge de gran bellesa i diversitat. El Suro de la Pedra és un testimoni viu de l'adaptació de les plantes al medi i un símbol de la identitat del lloc.

La Creu Gran de la riera de Gualba és un dels miradors més bonics del Montseny. Des d'aquest punt es pot

contemplar el Gorg Negre. La creu és de ferro i té una inscripció que diu “A la memòria dels excursionistes morts en defensa de la llibertat”. Es pot arribar a la creu des de Gualba seguint un camí que passa pel Salt de Corbera, el Gorg Negre i el Gorg de la Resclosa, tots ells llocs d’interès natural i paisatgístic. La ruta és de dificultat moderada i té un desnivell positiu d’uns 500 metres.

Les mines i pedreres de Gualba són un conjunt d’explotacions mineres situades al municipi de Gualba. Aquestes mines i pedreres han estat utilitzades per extreure diversos minerals, com ara marbre, mica, thomsonita i actinolita. El marbre de Gualba és conegut per la seva qualitat i sostenibilitat, ja que va obtenir el certificat d’AENOR com la primera pedrera sostenible de Catalunya. La mica i la thomsonita formen la pedra de Gualba, un mineral amb una gran varietat de colors que va del lila al ataronjat. L’actinolita és un mineral verdós que es troba en roques metamòrfiques. Les mines i pedreres de Gualba són un exemple de la riquesa geològica i mineralògica de Catalunya.

El Parc Mediambiental de Gualba és un espai natural que ofereix activitats educatives i lúdiques per a tots els públics. El parc està situat al costat de la Riera de Gualba i té una superfície de 16 hectàrees. El parc disposa de diferents zones temàtiques, com ara el bosc mediterrani, el bosc de ribera, el prat humit o el jardí botànic. A més, el parc té un centre d’interpretació, una granja escola, un laberint vegetal i un circuit d’aventura. El parc mediambiental de Gualba és un lloc ideal per gaudir de la natura i aprendre sobre el medi ambient de forma divertida i respectuosa.

Article redactat amb l’ajuda del sistema conversacional

del cercador Bing basat en la tecnologia OpenAI

LA LLEGENDA DE LA DONA D'AIGUA

Una dona d'aigua, o de fum i aigua, és una figura femenina de la mitologia catalana que habita en indrets com estanys, torrents, salts d'aigua, gorgs,... Segons l'enciclopèdia catalana, «és una derivació del mite de l'esperit de les aigües, present en totes les cultures, amb elements que l'aproximen a les variants germàniques d'aquest mite.»

Són especialment famoses les llegendes de la dona d'aigua de Cantonigròs i de Gualba. En Bernat Martí, de Can Prat, és qui ens ha fet arribar aquesta llegenda molt lligada a la seva família.

Versió de la llegenda de la web del Parc del Montseny:

Un vespre de lluna plena, fa molt de temps, l'amo de can Prat de Gualba va anar passejant fins arribar al gorg Negre quan era ja mitjanit. Mentre descansava prop de l'aigua, va veure com emergia de dins del gorg una dona nua de gran bellesa. L'amo de can Prat li va demanar matrimoni i li va oferir compartir la casa, les terres i la riquesa que ell tenia per tota la contrada, com a penyora de la seva voluntat. Ella només li va fer jurar que mai, en cap circumstància, ell no li recordaria el seu origen fluvial. I es van casar. Ella es convertí en una bona consellera per al seu marit, a qui va ajudar a fer prosperar, encara més, el poder de can Prat. El matrimoni va tenir un fill i una filla, que anaven creixent feliços enmig de tot aquell benestar. Però, un mal dia, quan l'amo de can Prat i la seva dona mesuraven una bona terra que calia preparar, van començar a discutir sobre el cultiu més adient. La discussió va anar pujant de to fins que el marit, enfadat, recriminà la muller dient-li que, al cap i a la fi, poc podia ella entendre de conreus, perquè no era sinó una pobra dona nascuda i treta de l'aigua del riu. El mal ja era fet, la dona d'aigua fugí ràpidament cap als fondals del gorg Negre i l'amo de can Prat mai no la tornà a veure. Tot i això ella, quan l'amo no se'n podia adonar, entrava amb cautela a la masia, acaronava i besava dolçament els seus fills i deixava caure unes llàgrimes sobre la taula del menjador que, l'endemà, es convertien en perles de gran valor. Així, malgrat la tragèdia, la puixança de la casa s'enfortí més durant molt de temps.

https://parcs.diba.cat/web/el-patrimoni-cultural-immaterial-del-montseny/inventari/detall/-/contingut/29193465/llegenda-la-dona-d-aigua

Una versió més extensa, en forma de conte, la podeu trobar a:

https://apliense.xtec.cat/prestatgeria/a8068616_1788/llibre/index.php?section=3&page=1

Artur Osona, autor de la primera guia excursionista a Catalunya

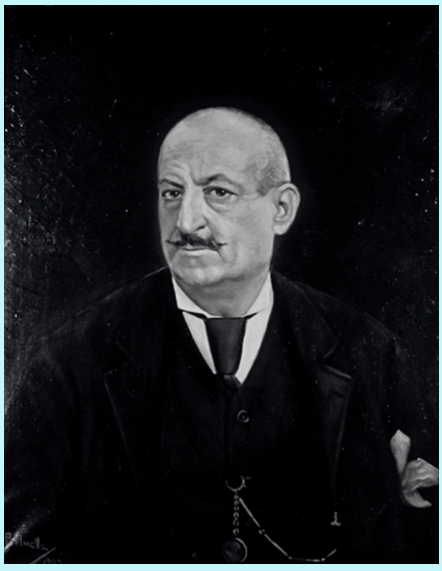
Poc temps després de néixer el primer centre excursionista català, van començar a aparèixer les primeres guies excursionistes i, de mica en mica, van anar abraçant tot el territori català. Artur Osona, membre de les primeres associacions, en va publicar una bona col·lecció. En aquest article centrarem l'atenció en la primera guia, la del Montseny.

Osona tenia una gran afició a la muntanya, disponibilitat de temps per anar-hi, els mitjans econòmics per recórrer el territori i un bon suport familiar que li facilitava les coses o l'acompanyava a vegades. A l'article *En Jaume de Ca'n Valent (Historia de un Guia)*, publicat al Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, número 7, a finals de 1892, així ho explica:

> *Molt difícil, per no dir impossible, té d'esser al home que pren estat com se sol dir y mes sens haberla buscada, trovarse ab una muller que tinga perfecta afinitat de carácter, ideas, génit, costums, gustos y aficions ab son espós; es dir, ab «*La mitja taronja.*»*
> *(...)*
> *Comensaré per dirvos, que deixantnos portar per nostras aficions, ¡ podeu contar si un matrimoni ben avingut com eram, dotats abdós cónjugues de una naturalesa vigorosa y robusta, no havent tingut la ditxa de poder gosar del incomparable plaher, de l'inmensa satisfacció de tenir fills, volent distréurens d'aquesta pena ab prou delit y medis, no'n fariam pocas d'excursions! Sobre tot en l'estiu, pera no dir en tot temps.*

En resum, tenia temps, diners i companyia per recórrer Catalunya. L'Artur no només va trepitjar gran part del Principat, sinó que també va caminar per Alemanya i Suïssa. A més a més, va escriure les primeres guies excursionistes de Catalunya i Andorra. Però abans d'entrar en les guies, exposarem la biografia del personatge i el context en què les va redactar.

Artur Osona

Osona va néixer a Barcelona el 1840. Als 25 anys es va casar amb Manela Vila. Es guanyava la vida com a argenter, tot venent productes de plata a establiments de Catalunya. Els viatges de feina freqüents pel Principat i Suïssa li facilitaren el coneixement del territori, si bé gran part de la seva activitat a peu es va fer amb els centres excursionistes.

L'any 1876 es fundava l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques (ACEC). Encara no havien passat dos anys de la creació que per divergències internes un grup es va escindir i el setembre de 1878 va constituir-se l'Associació d'Excursions Catalana (AEC). Artur Osona, home conciliador, era membre dels dos centres: la Catalanista i la Catalana —com se les coneixia en aquell temps—, i participava en excursions d'ambdues entitats. Totes dues editaven revistes i butlletins per donar a conèixer les activitats dutes a terme. L'ACEC publicava *L'excursionista* i unes *Memorias*, i l'AEC un *Butlletí* i *l'Anuari*. Aquestes obres són imprescindibles tant per conèixer les activitats dels primers centres excursionistes del país com per la informació històrica que els seus textos i imatges contenen.

L'any 1891, les dues associacions es van unir i crear el Centre Excursionista de Catalunya (CEC), l'associació excursionista més antiga del Principat que encara avui perviu. L'Artur va ser un ferm defensor de la unió. Des del mateix any de la fundació, el CEC va editar un butlletí erigit en un testimoni històric

de la seva activitat i un retrat d'alguns paisatges i paratges de Catalunya.

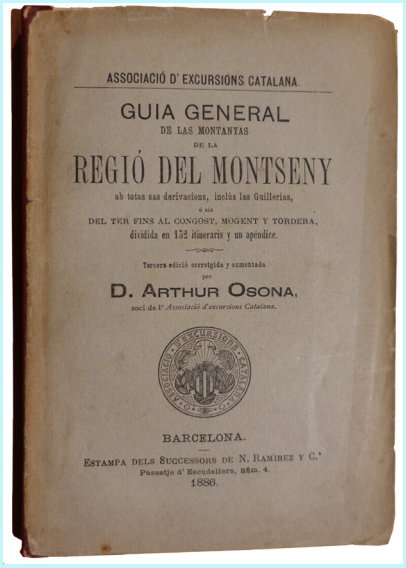
Ara bé, centrem-nos en el nostre personatge. L'Artur era un home alt, cepat, gros i gras. Els companys de sortides i els biògrafs el descriuen com un home corpulent que suava molt. En Bosc de la Trinxeria deia que semblava impossible que pogués fer ascensions d'alta muntanya de la manera com suava, deia «sua com un bot». Un bot era un dipòsit fet de cuir de boc que s'utilitzava per portar vi i oli, entre d'altres, i sovint plorava líquid. Però aquest no era el seu principal problema: tenia vertigen que el va impossibilitar de fer molts cims. Ell mateix en alguns itineraris de les guies parla del "rodament de cap" que no li permetia fer algunes excursions i desisteix a l'hora de pujar alguns cims com, per exemple, el Canigó, que no va passar del peu de la xemeneia.

Tenia bon caràcter, ja hem dit que era conciliador i en els anys de més rivalitat entre els dos primers centres excursionistes participava en les activitats d'ambdós. Era jovial i agradable, sabia tractar amb els guies, traginers i hostalers i n'aconseguia més per la seva habilitat que per diners.

Tanmateix, també tenia les seves fòbies: no suportava Castella ni els polítics del govern, preferia la muntanya i menyspreava la monotonia de la vinya, és a dir, els terrenys plans i avorrits. La darrera mania era Montserrat, lloc preferit dels muntanyencs en detriment d'altres paratges més bells, segons ell.

La primera guia

Entre 1879 i 1900 va publicar moltes obres. Es fa complicat precisar-ne el nombre, ja que moltes eren reedicions d'anteriors guies amb afegits i altres eren parts d'una guia ja publicada. Com ja hem dit, l'Artur va publicar la primera guia excursionista de Catalunya el 1879, *Excursió á la montanya de Montseny per un propietari de la vila de Breda*. Era la descripció en català, castellà i francès de l'ascensió a la muntanya del Montseny. D'aquest opuscle de 40 pàgines en faria cinc edicions cada vegada més ampliades i, a partir de la tercera, sense traducció castellana i francesa.

ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA

GUIA GENERAL
DE LAS MONTANYAS
DE LA
REGIÓ DEL MONTSENY
ab totas sas derivacions, inclús las Guillerias,
ó sia
DEL TER FINS AL CONGOST, MOGENT Y TORDERA,
dividida en 132 itineraris y un apèndice.

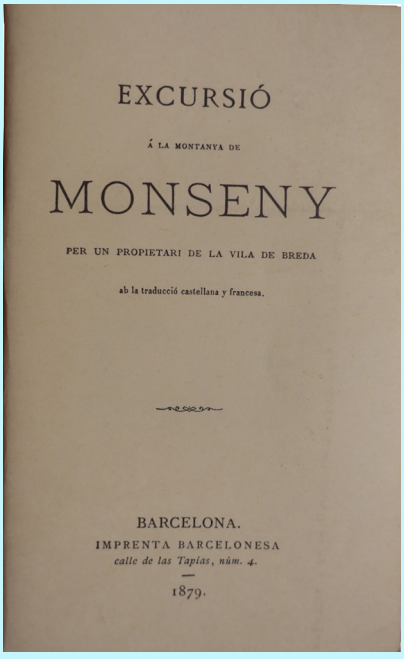
Tercera edició corregida y aumentada
per
D. ARTHUR OSONA,
soci de l' *Associació d'excursions Catalana*.

BARCELONA.
ESTAMPA DELS SUCCESSORS DE N. RAMIREZ Y C.ª
Passatje d' Escudellers, núm. 4.
1886.

Guia 1886

Aquesta petita obra conté tres itineraris i un mapa a escala 1/140.000 aproximadament. El mapa està fet a tres colors: blau pels rius, vermell pels accidents geogràfics i els límits provincials, i de negre la resta, topònims, camins i carreteres i també els límits provincials.

Gran part dels itineraris són simples anotacions del recorregut, topònims, altituds, hostals i pobles. Tenen comentaris sobre els llocs, amb pocs detalls, simples; en definitiva, redactat tal com raja. Això sí, no estalviava els adjectius i a voltes el text és carregat i barroc. Com a curiositat dona les distàncies en passes i temps. Aquesta estranya manera de mesurar el nombre de passes d'un lloc a l'altre, desapareix en edicions posteriors.

EXCURSIÓ
Á LA MONTANYA DE
MONSENY
PER UN PROPIETARI DE LA VILA DE BREDA
ab la traducció castellana y francesa.

BARCELONA.
IMPRENTA BARCELONESA
calle de las Tapias, núm. 4.
1879.

Llibre Montseny

Els tres itineraris descrits són lineals, no retornen al lloc d'inici. Ara bé, els tres junts es converteixen en una llarga excursió circular. De Breda puja al turó de Morou, al turó de l'Home i a les Agudes, a la creu de Matagalls i retorna a Breda tot passant pel castell de Montsoriu.

En les edicions posteriors amplia el nombre d'itineraris i va canviant el títol. El 1880, un any després de la primera guia, fa la segona edició que titula *Guia general de las muntanyas del Montseny* amb 26 itineraris. El 1886 treu la tercera amb un llarg títol: *Guia general de las muntanyas de la Regió del Montseny ab totas sas derivacions, inclús las Guillerias, ó sia del Ter fins al Congost, Mogent y Tordera* amb 132 itineraris, més vuit numerats a part. La quarta edició en té 144 i la cinquena i darrera publicada el 1899, dos anys abans de la seva mort, en té 190.

Tots els itineraris eren lineals —van d'un punt a un altre sense comptar el retorn, o sigui, que no són mai circulars—. En general, les descripcions són poc detallades i, avui, en la majoria de casos, se'ns faria difícil seguir-les. L'Artur era molt estricte i metòdic a l'hora d'apuntar temps i topònims. Després d'aquestes guies en vindrien moltes d'altres; és que el Montseny des de sempre ha despertat l'interès del món excursionista.

Aquest any 2023 que la Ronda Vallesana trepitja de nou el Montseny era ineludible tenir un record per la primera guia excursionista de Catalunya que casualment és d'aquest massís, muntanya emblemàtica i territori freqüentat pels primers excursionistes, no només per la proximitat a les àrees més poblades del Principat i el seu fàcil accés amb tren, sinó sobretot per riquesa natural, cultural i la seva bellesa. No en va es va declarar parc natural, Reserva Mundial de la Biosfera i Patrimoni Cultural Immaterial per la Unesco.

Marcel Camps i Colomés

Bibliografia

Associació Catalanista d'Excursions Científiques (ACEC). *L'excursionista* (1878-1891)

Associació d'Excursions Catalana (AEC). *Butlletí* (1878-1891)

OSONA, Artur. *Excursió á la montanya de Montseny per un propietari de la vila de Breda ab la traducció castellana y francesa*. Barcelona: Imprenta Barcelonesa, 1879. Hem consultat l'edició facsímil, Barcelona: Centre Excursionista de Catalunya, 1979

OSONA, Artur. *Guia general de las muntanyas de la Regió del Montseny ab totas sas derivacions, inclús las Guillerias, ó sía del Ter fins al Congost, Mogent y Tordera*. Barcelona: Associació d'Excursions Catalana, 1886.

CAMPS COLOMÉS, Marcel. «La literatura excursionista al Solsonès: una primera aproximació» dins *Oppidum*, número 9. Solsona: Consell Comarcal del Solsonès i altres, 2011.

Centre Excursionista de Catalunya (CEC). *Butlletí*. (1891-1902)

COSTA i OLLER, Francesc. *Amb els peus d'Artur Osona. Recull de textos excursionistes*. Mataró, 2013. [Consultat en línia el 20/07/2023].

ESCALÉ, Joan. «Corpus bibliogràfic excursionista català» dins *Monografies del Montseny / 35*. Viladrau: Amics del Montseny, maig de 2020

IGLÉSIES i FORT, Josep. *Artur Osona. L'autor de les primeres guies excursionistes de Catalunya*. Barcelona: Unió Excursionista de Catalunya, 1983.

Arxius

Servei General d'Informació de Muntanya (Sabadell)

Peus de foto

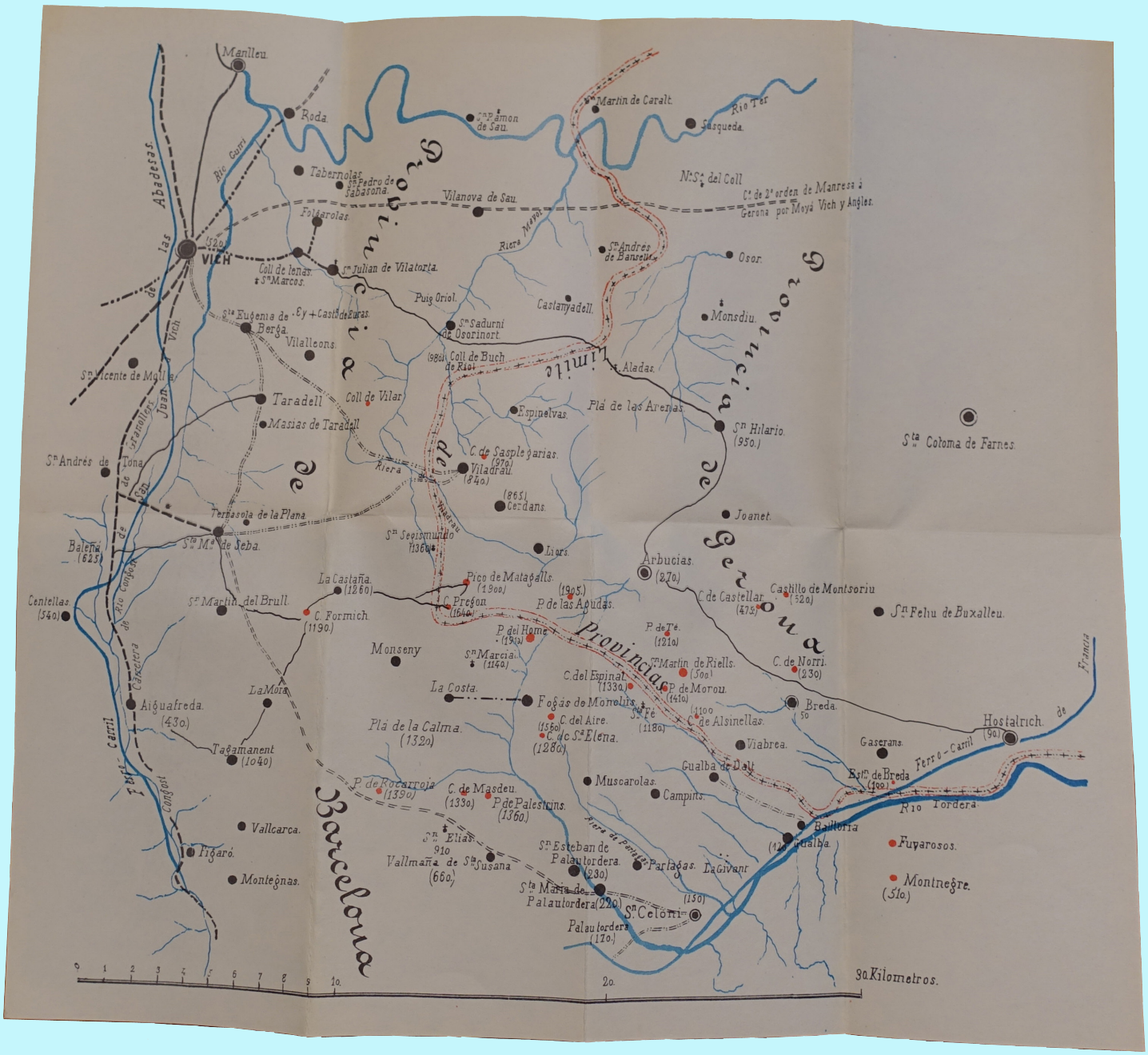
<llibreMontseny> Portada de l'edició facsímil de la guia de 1879 | Fons documental del Servei General d'Informació de Muntanya (SGIM)

<MapaMontseny> Mapa del llibre *Excursió á la montanya de Montseny per un propietari de la vila de Breda* | SGIM

<Osona_Formenti_Artur> Artur Osona i Formentí | enciclopedia.cat

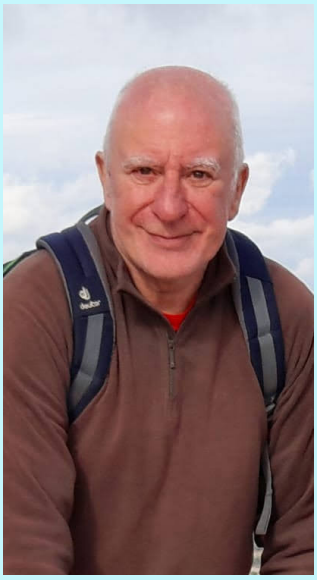
<Guia1886> Tercera edició de la guia del Montseny | SGIM

Mapa Montseny

Manlleu.
Roda.
Tabernolas.
S.n Pedro de Tabasona.
Folgarolas.
Vilanova de Sau.
S.n Martin de Cardalt.
Susqueda.
Río Ter
N.S.ª del Coll
Cº de 2.ª orden de Manresa á Gerona por Moyá Vich y Anglés.
S.n Andres de Banselles.
Osor.
Monsdiu.
Castanyadell.
Aladas.
Riera Merla
Puig Oriol.
S.n Julian de Vilatorta.
Coll de Ienas.
S.n Marcos.
VICH
(320)
Abadesas
Ríc Gurri
Ríc Vich
Ríc Joan
Ríc Gurrinet
Ríc Ter
Ríc Congost
Caserra de Vich
Ríc Merdanset
Ríc Merdans
Ríc Merdanset
Ríc Merdans
Ríc Merdanset
Ríc Merdans

AMB L'INVENTOR DE LA RONDA VALLESANA, FRANCESC GARCÍA

***Francesc*, tu vas ser l'inventor de la Ronda. Com va ser?**

L'any 1979, amb la meva esposa Maria Jesús Gonzalo i el Josep Maria Montagut vam participar a la segona *Embardissada* a Olot. Ens agradà l'excursió i l'ambient. Aleshores ens plantejàrem la pregunta: per què no fer una cosa semblant a Sabadell? Ho vaig exposar a la Junta Directiva de la U.E.S, però no tothom ho va veure clar. Van haver-hi suports i pals a les rodes. Afortunadament vam tenir el suport de part de la Junta i de tota la secció de Muntanya, i l'any següent, el 1980, es va fer la primera Ronda Vallesana.

Tu vas ser l'organitzador d'aquella primera Ronda.

Una persona sola poques coses pot fer. Va ser un equip. Estava format per Teresa Morera, Josefina Tutusaus, Josep Maria Montagut, Ramon Gotés, Xavier Batista, Narcís Pi (president de la secció de Muntanya) i jo mateix. Ens vam plantejar la Ronda amb la finalitat de donar als socis de la UES la possibilitat de compartir una jornada de germanor, en una caminada no competitiva, i donar-los l'ocasió de descobrir nous paisatges i monuments dels dos Vallesos.

Com i on va ser aquella primera Ronda?

Va ser una pujada a la Mola, la muntanya emblemàtica del Vallès Occidental. La Ronda va tenir la sortida i l'arribada a la carretera de Sant Llorenç Savall, prop de l'ermita de la Mare de Déu de les Arenes. Vam tenir la gosadia de portar-hi la gent amb autocars, i hi participaren unes dues-centes persones. Vam obsequiar els rondaires amb un llibret que serviria de recordatori, però a més, per a fidelitzar els participants també vam fer una medalla commemorativa, però no la vam donar a l'acabar la caminada, sinó uns dies abans de la segona Ronda als que havien acabat la primera.

M'acabes de parlar de la medalla i del llibre. La medalla fa anys que es va deixar de donar, i a la propera XLIIIa Ronda Vallesana per primer cop no s'editarà el llibre; en lloc seu es farà una petita revista digital. La poca gent que el vol comprar fa que tingui un cost excessiu.

Sí, és clar, l'economia, què hi farem! Però el llibre era el que més distingia la Ronda de les altres caminades populars. Em sap greu perquè el llibre dona molta informació als qui en volen saber més i queda un record de la caminada. Voldria pensar que no signifiqui la mort definitiva del llibre de la Ronda, en paper.

Gràcies, Francesc.

Entrevista realitzada per Robert Àlvarez Masalia

VA DE MONTSENY!

La Ronda Vallesana és una caminada que es fa cada ANY per un lloc diferent de la Comarca del Vallès, o potser hauríem de dir per les Comarques del Vallès perquè n'hi ha dues, l'Occidental i l'Oriental. De totes maneres, la gran plana del Vallès és una sola que, simplificant una mica, té forma d'un gran trapezi que té els costats més petits a Llevant i Ponent i els més llargs al Sud i al Nord on tenim les dues cadenes muntanyoses que la delimiten i que són respectivament la Serralada Litoral i la Prelitoral.

Tota la plana del Vallès, superpoblada amb ciutats tan grans com Granollers, Sabadell, Terrassa, Mollet, Cerdanyola, Sant Cugat, i moltes més, està situada a una altitud sobre el nivell del mar que no supera els 300 metres.

El límit meridional del Vallès, és la Serralada Litoral que està formada per la Serra de Collserola, la Serra de Marina, el Corredor i el Montnegre amb alçades que en cap cas superen els 800 m i on el cim més alt és el Turó Gros del Montnegre amb 773 m.

Pel Nord, els límits ens els marquen el conjunt de muntanyes que formen la Serralada Prelitoral que comencen amb la Serra de l'Obac i continuen amb el Massís de Sant Llorenç, Sant Sadurní de Gallifa, Cingles del Bertí i finalment el gran massís del Montseny amb alçades que superen els 1000 m i on el cim més alt de la serralada, i com a conseqüència de tot el Vallès, és el Turó de l'Home amb els seus 1706 m.

La xarxa fluvial del Vallès està formada per tres rius principals que són el Llobregat, el Besòs i la Tordera. El Llobregat no el podem considerar pas un riu del Vallès perquè només serveix de límit per la part occidental entre Martorell i el Papiol, tot i que rep les aigües de tots els torrents i rieres de la part occidental de la Serra de l'Obac com ara la riera de Rubí que aigües amunt s'anomena riera de les Arenes i passa per la part oriental de Terrassa.

El riu més autènticament vallesà és, però, el Besòs que s'alimenta de tots els rius i rieres que baixen en sentit nord – sud des de la Serralada Prelitoral i entre els quals podem destacar el riu Sec, el riu Ripoll, la riera de Caldes i el riu Congost. El Besòs es comença a anomenar així quan s'uneixen el Congost i el Mogent a tocar del polígon industrial de Montornès del Vallès. El riu Besòs i el Mogent constitueixen un curs fluvial que baixa sempre paral·lel a la serralada litoral i que té l'origen al vessant septentrional del Corredor.

Finalment, la Tordera és el riu que neix a la Font Bona prop de Sant Marçal entre les Agudes i el Matagalls, passa pel poble del Montseny i continua baixant fins a Sant Celoni seguint en direcció nord-oriental fins que aboca les seves aigües al mar prop de Blanes. Hi aboquen les seves aigües la riera de Campins, la riera de Gualba i els torrents de la part septentrional del Montnegre.

Bé, després d'aquests quatre apunts de geografia ja em toca comentar que enguany celebrem la 43a edició de la Ronda Vallesana i tornem al Montseny, i és per això que vull transmetre unes quantes sensacions, experiències i records relacionats amb la Ronda i les vegades que l'hem dut a terme a l'estimada Muntanya d'Ametistes tal com la va batejar el poeta Gerau de Liost.

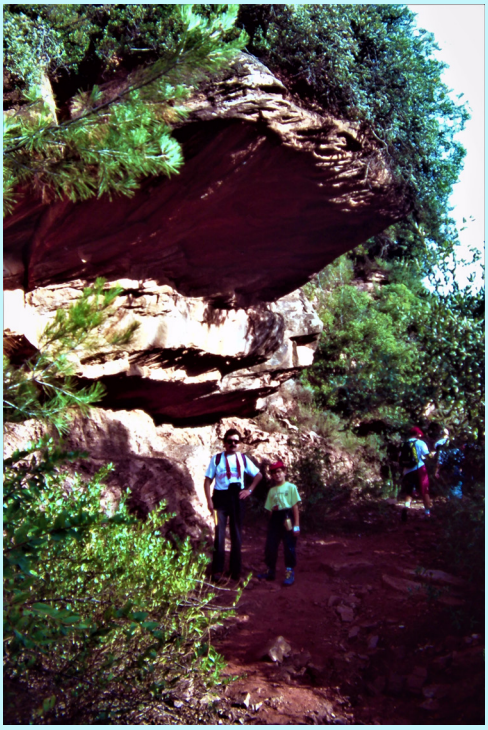
El Montseny és el gran gegant de tot el Vallès i el Parc Natural més extens de tots els que l'envolten.

La Ronda Vallesana s'ha fet 8 vegades per recorreguts que transcorren pel Parc Natural del Montseny i enguany farem realitat un projecte que ja fa temps que li anàvem al darrere i que no és altre que el de fer una Ronda per la zona de Gualba i la seva espectacular riera que baixa feréstega des de l'embassament de Santa Fe.

Aquesta modesta història anecdòtica de totes les Rondes que s'han fet al Montseny no la faré per ordre cronològic, sinó per ordre geogràfic donant una mena de mitja volta al massís en sentit contrari al de les agulles del rellotge.

RONDA D'AIGUAFREDA. 1993 n. XIV

Així doncs, comencem per Aiguafreda. Aquesta va ser la XIV Ronda (any 1993) i va transcórrer per la part nord-oest del Parc que encara pertany a la comarca del Vallès. El recorregut va començar a Aiguafreda seguint gairebé tot el camí carener de la Serra de l'Arca fins al Serrat de la Pessa de 881 m i visitant llocs tan emblemàtics com el dolmen de la Serra de l'Arca, la muralla ibèrica del Turó del Montgròs i, finalment, ja de tornada, el conjunt d'Aiguafreda de Dalt amb l'església de Sant Martí d'Aiguafreda o del Congost que encara conserva alguna part del romànic original. Actualment, es pot fer una visita guiada a la muralla ibèrica del Turó del Montgròs que està molt ben reconstruïda i permet entendre el monumental sistema de defensa de que disposaven els ausetans quan eren atacats per l'enemic. Us asseguro que val molt la pena.

BALMA DE CAN SERRA - Ricard Buixó

RONDA DEL FIGARÓ. 1986 n. VII

Des d'Aiguafreda anem al Figaró on va tenir lloc la VII Ronda Vallesana (any 1986) i la primera que es va fer al Montseny. Aquest primer contacte amb el Montseny, va significar per a molta gent un salt qualitatiu molt important i, en el meu cas, va ser la primera Ronda que feia i va servir perquè m'hi enganxés de ple i ja no he deixat mai de participar-hi, sigui com a caminaire o organitzador. Recordo que el company Josep Padròs, que coneixia per altres motius, va ser qui em va convèncer per anar-la a fer. Josep, t'estaré sempre molt agraït. El recorregut com no podia ser d'altra manera, va ser dissenyat per poder conèixer els llocs més destacables de la zona i així poder visitar l'ermita de Sant Cristòfol de Monteugues, Roca Centella, el Serrat de l'Alzina, el cim del Tagamanent i l'església de Sant Pere de Vallcàrquera. Haig de reconèixer que el Tagamanent em va seduir i aquesta primera participació en una Ronda Vallesana va significar un abans i un després per a mi.

TAGAMANENT (SANTA MARIA) - Ricard Buixó

En aquesta Ronda es va donar la circumstància que en passar per Sant Cristòfol de Monteugues ens vam trobar amb un aplec que havia organitzat el Centre Excursionista Garriguenc per celebrar el seu desè aniversari i on vam poder contemplar una cobla de sardanes i una bona colla de gent entre la qual vam poder identificar la presencia del Honorable Sr. Miquel Coll i Alentorn que feia poc havia deixat la Presidència del Parlament de Catalunya.

RONDA DE CÀNOVES I SAMALÚS. 1990 n.XI

La XI Ronda va ser la de Cànoves i Samalús (any 1990) i la segona que es feia al Montseny. Arribats aquí toca fer un apartat i parlar del clima, ja que el massís del Montseny no està tan verd perquè sí. Si dels vessants del massís hi baixen corrents d'aigua tan importants com la Tordera, la Riera de Gualba i la riera Major, si disposa d'embassaments com els de Vallforners i Santa Fe i per tot arreu podem trobar

CAN CUC - Ricard Buixó

fonts, gorgs i saltants d'aigua, és perquè d'aigua n'hi ha a dojo i això vol dir que hi plou sovint i hi plou amb ganes. De les quaranta-dues rondes que portem fetes, no és que ens hagi plogut a gaires, potser quatre vegades i de les quatre, tres al Montseny. Doncs bé, la XI Ronda va ser passada per aigua. La sortida va anar bé, però quan portàvem una bona estona caminant va començar a ploure a cor que vols. Una bona colla de caminaires van decidir tirar enrere veient que de pluja n'hi hauria per estona, però els més agosarats vam seguir endavant i, tot i que els organitzadors havien anul·lat la pujada a dalt del Sui, nosaltres hi vam pujar i, per tant, vam poder fer el recorregut complet. Això sí, xops com uns ànecs. Una Ronda que ens va permetre conèixer masies importants de la zona com Can Cuc i Can Quintana, l'ermita de Sant Salvador de Terrades, pujar al turó de Palestrins i el del Sui que són els més alts de la zona i admirar el monumental Castanyer Gros de Can Cuc que té una circumferència de 14 metres.

RONDA DE SANT PERE DE VILAMAJOR. 2003 n. XXIV

3er. CONTROL - Ricard Buixó

No gaire lluny de Cànoves, hi trobem el poble de Sant Pere de Vilamajor que va ser el punt de sortida i arribada de la XXIV Ronda (any 2003). Aquesta va ser una Ronda que tenia molts punts en comú amb la de Cànoves de l'any 1990 perquè també vam passar per Can Quintana, l'ermita de Sant Salvador de Terrades, la masia de Can Cuc i el Castanyer de Can Cuc i TAMBÉ VA PLOURE a bots i barrals. Bé, la veritat és que aquell any ens vam passar set o vuit mesos buscant un recorregut per la zona de Viladecavalls i les Ribes Blaves, però quan ja ho teníem tot enllestit vam decidir que no ens agradava i no el podíem fer, sobretot perquè s'havien de creuar diverses vegades carreteres asfaltades molt transitades. En definitiva, ens vam trobar en ple mes de juny i encara no sabíem on fer la Ronda. Llavors, crec recordar que el Cinto i el Sallent ens van dir que havien fet un recorregut des de Sant Pere de Vilamajor que els havia agradat molt. El vam anar a fer tota la colla i ja no se'n va parlar més. Tot seguit ja vam contactar amb l'Ajuntament i el Parc i vam posar fil a l'agulla per solucionar tots els detalls i detallets necessaris per tirar endavant una Ronda. Com a cosa important cal assenyalar que aquell mateix any ens havia deixat en Ricard Molins, soci de la UES, i que cada Ronda es cuidava de fer l'aquarel·la que sortia a la portada del llibre. No vam tenir doncs més remei a trobar algú que ens ho fes, amb la sort que en el mateix poble de Sant Pere, ens van posar en contacte amb el pintor Jaume Rodés que ens va fer un oli de l'Església de Sant Pere i que va ser la portada del llibre d'aquella edició de la Ronda.

Com ja he comentat abans, el dia mateix de la Ronda i un parell d'hores després que hagués sortit tothom, va començar a ploure intensament i va enxampar a tots els participants quan ja tothom estava gairebé a la meitat del recorregut. Això va fer que pràcticament tothom decidís seguir endavant i acabar l'itinerari, però us ben asseguro que la zona d'arribada semblava talment un camp de refugiats, ple de gent xopa de cap a peus. Tot un espectacle.

RONDA DEL POBLE DE MONTSENY, PUIG DRAU, SUI I SAUMONT. 2009 n. XXX

Si de Sant Pere de Vilamajó tirem una línia recta vers el nord uns vuit quilòmetres més amunt, ens trobem el magnífic poble del Montseny al bell mig del Parc Natural. Aquesta va ser la població triada per dur a terme la XXX edició de la Ronda, l'any 2009, per mi i si m'ho permeteu, una de les més reeixides que s'han fet fins ara. El fet és que per celebrar la trentena edició de la Ronda volíem fer un itinerari on es pogués pujar a tres cims importants i els més alts fins aquell moment. Tot i que el Sui ja s'havia pujat a la Ronda de Cànoves, en aquest cas els cims escollits van ser el Puig Drau (1344 m), el Sui (1318 m) i el Turó del Samon (1272 m), i el punt de sortida les piscines del Poble del Montseny a tocar de la Tordera que en aquest lloc ja baixa amb un bon cabal. Si una cosa caracteritza aquesta edició de la Ronda, a

part de ser la que transita per les cotes més altes fins aleshores, és la relació que vam establir amb la Masia del Mulà de Dalt. El primer cop que vam anar al Mulà de Dalt, així que hi arribarem ens vam trobar la Dolors plomant un pollastre. Així que ens va veure, val a dir que potser es va corprendre una mica, però de seguida que li vam explicar el motiu de la nostra visita, tot van ser facilitats, bon tracte i absoluta disponibilitat per ajudar-nos a organitzar la nostra caminada. Al cap de poc va arribar el seu marit, el Miliu, que de seguida va emfatitzar amb nosaltres i ens va obrir els braços per oferir-nos tot el que fes falta. D'aquí va néixer una amistat que encara avui en dia perdura i que ha donat lloc a diverses trobades a la casa del Mulà, al restaurant Can Besa del poble del Montseny i a altres llocs de la zona. La Dolors i el Miliu ens han acollit diverses vegades a casa seva per celebrar-hi àpats de totes menes. Una vegada hi vam menjar un xai que va sacrificar el mateix Miliu i que ens el vam cruspir cuit a la llosa. La Dolors ens va fer una altra vegada una cassola de pollastre que feia plorar. També els vam acompanyar el dia que es va inaugurar al poble del Montseny el monument megalític anomenat "la sitja del Llop" que ells van cedir amablement perquè tothom el pogués admirar. Per últim, no puc deixar de destacar l'especial atenció que el nostre company de la UES Arcadi Buscà té amb el matrimoni del Mulà i a la mateixa masia als quals ha dedicat tants i tants poemes que se'n podria fer un llibre. Tampoc em vull oblidar d'anomenar a l'alcalde del poble del Montseny, Sr. Alfons Planas, i la seva ajuda inestimable per poder organitzar la Ronda des de la seva Població, ajuda que el mateix dia de la Ronda el va obligar a fer d'organitzador de l'aparcament per poder encabir a tota la gent que s'hi va inscriure. També amb ell hem mantingut una gran relació i la seva figura va ser crucial gràcies a la seva intervenció a la Ronda del 2014, però això ja ho explicarem d'aquí una mica.

L'HORA DE LA BOTIFARRA AL MOLAR DE DALT - Ricard Buixó

El dia de la Ronda, 18 d'octubre del 2009 va fer un temps immillorable, vam donar l'esmorzar al costat mateix de la casa del Mulà en un marc incomparable i crec recordar la total satisfacció dels participants, fessin la curta o la llarga, en arribar al final del recorregut, inclòs algun personatge conegut que la va fer i que més endavant ha tingut algun paper destacable en la política recent del nostre país.

RONDA DE LA COSTA DEL MONTSENY, TURÓ DE L'HOME I LES AGUDES. 2014 n.XXXV

No gaire lluny del Poble del Montseny, però sí a molta més alçada hi trobem La Costa del Montseny i una mica més amunt la Plana del Coll (940 m.) a tocar del càmping Fontmartina on vam fer la sortida i arribada de la XXXV Ronda, la que podríem anomenar la reina de les Rondes. Si en ciclisme en diuen l'etapa reina a aquella que puja al punt més alt, doncs en aquest cas la Ronda Vallesana del 2014 va ser la que va assolir la màxima alçada possible de tota la comarca del Vallès, que no és altre que el Turó de l'Home amb els seus 1706 metres sobre el nivell del mar i que, per tant, podem anomenar com la Reina de les Rondes. Una Ronda organitzativament complexa i esportivament molt exigent, segurament la més dura de totes les que s'han fet fins avui. Per començar la primera

COLL I CIM DE LES AGUDES - Ricard Buixó

complicació va ser com fer arribar la gent fins a la sortida tenint en compte que el Parc no ens deixava pujar fins allà amb cotxes particulars. La solució va ser trobar una zona d'aparcament a Campins i des d'aquell punt crear un sistema d'autocars llançadora que anessin pujant a la gent fins a la Plana del Coll així que anessin arribant. Finalment, l'empresa Sagalés es va oferir a muntar aquest sistema i així vam poder salvar aquest primer escull. Ja no us explico les discussions amb els responsables del Parc per aconseguir que ens permetessin fer la Ronda on volíem i amb el recorregut que teníem pensat. Tot això va ser feina de despatx que es va anar fent els mesos previs a la celebració de la caminada. Un altre problema va ser la situació de l'esmorzar al coll Sesbasses a gairebé 1700 metres d'altitud. Tot i que s'hi arriba bé amb cotxe, el problema és que a dalt sempre hi bufa amb força intensitat el vent i això perjudica l'encesa dels fogons i, per tant, la cocció de les botifarres. Ho vam poder resoldre fent servir els vehicles que dúiem a tall de mampares i encerclant molt bé tota la barbacoa. Finalment, tot va anar bé i encara recordo a alguns dels participants que quan arribaven a l'esmorzar després d'haver superat quasi set-cents metres de desnivell d'una tirada, comentaven que mai havien fet una pujada tan forta com aquella.

El recorregut va permetre pujar el Turó de l'Home i les Agudes, visitar la font del Briançó i la impressionant fageda que l'envolta, i des del coll de les Agudes baixar pel camí dels Pous de Glaç en el cas de la Ronda curta o pel camí de les marrades que arriba fins a Sant Marçal en el cas de la llarga. Les fagedes ens acompanyaven en una gran part del camí, la qual cosa feia encara més espectacular la caminada.

No puc pas deixar d'explicar que en aquesta Ronda vam tenir un dels problemes més greus de tots aquests anys i això va passar cap al final de la jornada quan ja quasi tots els participants havien arribat i ens va arribar l'alarma que dues noies joves que havien fet la Ronda llarga i anaven al darrere de tot, s'havien extraviat. Els seus pares que havien fet l'itinerari curt les estaven esperant i va arribar el grup de l'escombra que van al final de tot i treuen les marques sense que les dues noies haguessin arribat i amb l'agreujant que el telèfon mòbil que duien s'havia quedat sense bateries. Vam fer uns quants intents per intentar localitzar-les, però sense cap resultat mentre que la tarda se'ns estava tirant a sobre i ja es començava a fer fosc. Així doncs, i veient la gravetat de la situació, vam avisar els Bombers i els Mossos d'Esquadra que ràpidament van fer acte de presència i van començar a preparar una operació de rescat. Mentrestant, un grup de la UES havia sortit per seguir tot el camí de tornada en direcció contrària per veure si aconseguien trobar-les. Al mateix temps, jo i el Santi Grimau amb el seu SUV i acompanyats amb el pare d'una de les noies vam decidir començar a recórrer les pistes de la zona més propera a l'arribada seguint una mica la lògica del que elles haurien pogut fer en cas d'equivocar-se i seguint aquestes pistes vam arribar al Restaurant Can Besa al peu mateix de la carretera que puja a Collformic. Allí és on vam trobar el nostre vell amic Alfons Planas, propietari del restaurant i alcalde del poble del Montseny que, en assabentar-se de la situació, va agafar el seu tot-terreny i es va posar a la nostra disposició. Així que li vam explicar on podia ser que les noies s'haguessin desorientat ens va proposar de seguida dividir-nos en dos grups i buscar per dos llocs diferents seguint les pistes que es troben per aquella zona. Ja era negra nit i estàvem ben espantats quan de sobte l'Alfons ens va trucar dient-nos que ja les havia trobat en una pista secundària prop d'allí. Vam trucar immediatament a la gent que estava a la Plana del Coll junt amb els Bombers i els Mossos i es va posar fi a l'operació de cerca que s'havia posat en marxa. Tothom va poder respirar tranquil i vam donar per acabada la XXXV Ronda. La reina de les Rondes, però també la que més maldecaps ens va donar. Potser algú es preguntarà com pot ser que les noies es perdessin si el recorregut estava ben senyalitzat. Doncs l'explicació és que l'itinerari passava per una pista ampla, però en un punt concret s'havia de deixar per agafar un camí estret a l'esquerra. Les dues noies no se'n van adonar i van seguir per la pista i com que eren les que anaven darrere del tot, al cap d'una estona va passar l'escombra i va treure les senyalitzacions. Quan elles es van adonar que no veien marques, van tornar enrere, però ja no van trobar cap senyalització enlloc. Per sort tot va acabar bé i tot plegat ens ha donat experiència per a noves edicions de la Ronda.

PLA I ERMITA DE SANT ELIES - Ricard Buixó

RONDA DE SANT ESTEVE DE PALAUTORDERA. 1999 n. XX

Continuant el nostre recorregut, de nou cap al sud i resseguint els límits del Parc Natural vers llevant, ens trobem amb la població de Sant Esteve de Palautordera que va ser el punt de sortida i arribada de la XX Ronda l'any 1999.

Aquesta Ronda totalment preparada i dissenyada per en Ramon Gotés, ens va permetre visitar una part del Montseny no gaire coneguda i que passa prop del Castell de Fluvià, s'enfila cap a l'ermita de Santa Susanna de Vilamajor i després la masia del Pollell per seguir cap al coll de Sant Elies i el Turó i ermita de Sant Elies de 1003 metres d'altitud, punt culminant de tot el recorregut. La baixada passaa per can Terrer i la masia de Valmanya i segueix el curs de la riera de Valmanya, lloc feréstec i frondós amb una vegetació molt variada que ens permet contemplar arbres de totes menes, fonts, un tram de congost i fins i tot un saltant d'aigua, per arribar finalment a can Vilavell punt des d'on repetim el recorregut d'anada fins a arribar a Sant Esteve. Bé, i ara ens falta la part anecdòtica, perquè aquesta Ronda que s'havia de fer el diumenge 24 d'octubre, es va fer realment el dia 7 de novembre quinze dies més tard, perquè el dia 24 a primera hora del matí quan estava tot preparat, els controls i els avituallaments distribuïts i tothom de l'organització al seu lloc, mitja hora abans de donar la sortida de la caminada, va començar a ploure a cor que vols i us puc ben assegurar que els organitzadors de la Ronda vam passar un dels moments més tensos que jo recordo doncs havíem de decidir què fer de forma immediata. Suspenem la Ronda, o tirem endavant? Hi havia opinions de totes menes i finalment es va decidir que fos el president de la secció muntanya qui digués l'última paraula. Com ja heu pogut veure es va decidir suspendre la caminada i ajornar-la fins al cap de dues setmanes. Alguns participants enfadats, molts d'agraïts i la majoria conformats.

El dia 7 de novembre amb molt bon temps i una participació una mica més baixa vam celebrar la Ronda sense cap incident i amb molt bona resposta per part de tothom. Aquesta va ser, per tant, l'única Ronda que s'ha fet el novembre.

RONDA DE FOGARS DE MONTCLÚS I CAMPINS. 2006 n.XXVII

Seguint el nostre periple geogràfic vers llevant arribem als Termes de Fogars de Monclús i Campins, dos municipis a tocar un de l'altre i que són els que ens van acollir per dur a terme la XXVII edició de la Ronda l'any 2006.

LLAC D'EN VIADA - Ricard Buixó

El punt de sortida va ser l'edifici d'informació del Parc situat just a la bifurcació de les carreteres que van una a Santa Fe i l'altre a la Costa del Montseny. El nostre company Robert Álvarez va ser qui va dissenyar la major part de l'itinerari que podríem anomenar com l'itinerari de les masies i cases de pagès, perquè se'n troben una bona colla durant tot el recorregut de noms tan bonics i curiosos com can Villena, can Pitarra, can Abril, can Perepoc, can Dolça, can Guillot, can Patxot, can Paitubi i can Salvanya amb especial atenció a can Pitarra on vivia el conegut poeta i comediògraf català Frederic Soler que firmava les seves obres amb el nom de Serafí Pitarra. També mereix especial menció can Patxot que pertanyia al famós empresari i prohom català Rafael Patxot de Sant Feliu de Guíxols. Avui a can Patxot, que ara s'anomena la masia Mariona, s'hi troben les oficines centrals del Parc Natural del Montseny. Una Ronda que tenia com a punt més baix el pas per la riera de Campins a 240 m d'altitud i com a punt culminant la font de Profit a 1145 m. Tot i l'important desnivell que havien de superar els que feien la llarga, va resultar una Ronda amable, sense pluja, sense incidents i amb un recorregut prou atractiu com totes les que s'han fet pel Montseny.

RONDA DE GUALBA. 2023 n.XLIII

Enguany la nostra Ronda torna al Montseny per visitar la bonica població de Gualba, la més oriental de les poblacions del vessant sud del massís. La riera que porta el mateix nom que la població i que es despenja des de l'embassament de Santa Fe és un dels atractius més destacats de la caminada amb els seus saltants, gorgs i antigues centrals elèctriques i tot plegat acompanyat d'una magnífica vegetació. Els que vingueu a fer la Ronda 2023, ja m'ho explicareu.

Fins aquí he intentat explicar modestament les meves vivències, com a participant en alguns casos i com a organitzador en altres, de totes les Rondes que s'han fet al Montseny, però no voldria acabar sense plantejar un repte als futurs organitzadors de la Ronda i és que intentin trobar la fórmula per poder fer un recorregut per pujar al cim del Matagalls. L'itinerari que havia pensat és Sant Marçal, Sant Bernat, Matagalls, coll Pregon i Sant Marçal. El problema seran els permisos i l'aparcament. Si fos possible seria genial, però bé, com diu la dita, no es pot matar tot el que és gras, però si ho voleu intentar feu-ho aviat que jo encara hi voldria participar.

Salut a tothom, visca el Montseny i visca la Ronda Vallesana.

Ramón Pineda

Fotografies històriques de les Rondes del Montseny (gentilesa del nostre company Ricard Buixó):

1986 RONDA DEL FIGARÓ – VII

1990 RONDA DE CÀNOVES I SAMALÚS – XI

1993 RONDA D'AIGUAFREDA

1999 RONDA DE SANT ESTEVE DE PALAUTORDERA – XX

2003 RONDA DE SANT PERE DE VILAMAJOR – XXIV

2006 RONDA DE FOGARS DE MONTCLÚS I CAMPINS – XXVII

2009 RONDA DEL POBLE DE MONTSENY – XXX

2014 RONDA COSTA DEL MONTSENY - XXXV

Hagués pogut ser la 30a Ronda Vallesana

És ara el Montseny que ens té corpresos. Veure'l de lluny, cada dia, des de la nostra ciutat de Sabadell, coronat amb aquella blancor que no es desfà pas i que penso que hi és de les darreries d'octubre de l'any passat. Aquest Montseny llunyà que se'ns fa present cada dia sembla que ens té veritablement el cor robat i és per aquest motiu que pensem que la Ronda pot rondar doncs pels seus corriols i camins, adés desconeguts per nosaltres i suara ja venint-hi de caminar, talment sembla que se'ns faci com una mena de pare que ens doni consells i que ens ensenyi un petit i bell racó d'aquest nostre petit país que es diu Catalunya.

Anem a pams i si us sembla, ara tot seguit, passo a contar-vos com ha estat avui la nostra caminada per aquest estimat Montseny nostre. Tan a prop i també tan desconegut almenys per nosaltres.

Sortim de Sabadell a les 7 en punt del matí. Som el Ramon, el Robert i jo mateix, l'Arcadi, qui més o menys intentarà de portar-vos, si cal, l'aroma i les vivències d'aquest dia encara de l'hivern i que per molts moments m'ha semblat com si la primavera comencés a esclatar: en les plantes que broten, en els ocells que entonen llurs cançons d'amor, en aquella mirada de les nombroses cases de pagès que escampades per tot el Montseny el fan un lloc acollidor i entranyable.

Com sempre, l'autopista és un devessall de cotxes i camions que brunzents van amunt o avall. El dia ja comença a clarejar i aquella alba que traspua ens permet de veure aquell Montseny mig embolicat per una finíssima boira que ens fa pensar que avui qui sap si no és el dia ideal per venir-hi.

Un cop hem sortit de l'autopista, la carretera esdevé estreta i plena de nombrosos revolts i aviat ens durà al poble del Montseny. Avui no cal arribar-hi, molt abans a l'esquerra una pista asfaltada ens duu fins al mateix càmping on hi aparquem. Només a tocar, la Tordera brama i baixa rabiosa. Aquella aigua lleugera remuga amb força i fa goig de veure aquell braçal tan gros d'aigua neta, clara i transparent . Fa una mica de fresca, no massa, i el camí comença i els dubtes també, però engeguem a caminar. No es veu ni una trista rata per enlloc. Això sí, un soroll monòton i somort, sembla una moto, però és una serra mecànica d'un home que s'hi afanya en tallar un arbre que va caure dies enrere amb el vent tan fort que ens va fer.

Continuem per la pista asfaltada. El riu a l'esquerra, hi ha una àrea de repòs i jocs per a la mainada. Anem amunt per la pista de l'esquerra: Pla de la Calma, el Molar. És una pista molt ampla i que s'enfila força. Agafem un trencall a l'esquerra que ens duu al Molar Nou, per arribar-hi, com que hem deixat la pista ampla, hem hagut de passar per un petit corriol, camps o feixes abandonats i hem sortit sota mateix de la casa. No hi hem vist ningú malgrat haver-hi dos cotxes aparcats. Hi ha una bassa i un doll d'aigua que hi raja, que surt d'una mànega de goma i que deu ser bona per veure.

Sortim a la pista ampla i al cap d'una estona a la mateixa pista hi ha un petit saltant d'aigua a la dreta de la pista. Un xic més amunt encara i a la dreta hi ha un camí ample que passa per un bonic bosc d'alzines i que ens porta sota mateix de la casa o mas del Molar de Dalt. Hem hagut de pujar pel dret per un alzinar i hem sortit altra volta a la pista ampla i al davant mateix de la casa que només de veure-la he pensat de seguida que té una bellesa que em captiva o tal vegada un encís que poques cases de pagès tenen.

Aquí hi esmorzarem, així ho hem decidit. Fem una mirada a la casa i a la part esquerra hi ha una senyora que acaba de plomar jo diria dues gallines que xoca en veure-les ja que tenen la pell molt groga. Són d'aquesta mena doncs. La senyora és molt amable i li expliquem que volem fer passar la Ronda per aquí i que hi voldríem fer la parada per esmorzar-hi aquell dia. La senyora, que es diu Dolors i és de la nostra edat, potser un pel més gran, diu que sí i que li ho dirà al seu marit que ara precisament no hi és.

Hi ha 10 o 12 gallines airoses que escatainen davant nostre, dos pollastres bigarrats amb un plomatge acolorit que brilla quan li toca el sol. La Dolors ens diu que sovint és l'esparver que ve a cruspir-se'n alguna i com que és una au protegida res hi poden fer. Aquella casa és tan bonica de mirar, harmoniosa, acollidora, orientada a llevant. Esmorzem asseguts en una pedra. Abans hem asclat 4 o 5 troncs d'alzina.

El Ramon en un tres i no res els ha partit. Jo no me'n sortia però també he reeixit i n'he esberlat un parell de troncs.

Es gira una mica de fred i sota d'una filera de nogueres no s'hi està d'allò més bé. Se sent el ronc d'una moto que puja, la Dolors ens diu: és l'Emili, el meu home que ja torna, anirà bé perquè hi podreu parlar si més no.

Mentrestant la Dolors ha aviat un ramat de cabres que eren al corral. Han sortit lleugeres i aviat les hem perdut de vista perquè han pujat bosc amunt. Un gos tranquil que ni ens ha bordat en arribant aquí, ens diu la Dolors que li diuen Filiprim. Aquest nom deu ser en record d'un programa de TV3 i que feia el Senyor Bachs. Us en recordeu ? L'Emili ja és aquí, li fem diverses i variades preguntes, l'home bonament ens complau i ens indica el millor camí per anar amunt. També ens parla de la història de la casa que es perd en el temps, qui sap si els primers moradors ja foren els mateixos romans. Té més de 1000 anys d'història. Un terratrèmol que va colpejar mig Catalunya vers el 1400 ensorrà totes les masies i cases del Montseny, llevat de cal Llavina, l'única que es va mantenir dempeus. Ara a la façana hi ha una llinda o dovella on hi diu any 1784 quan es devia refer part de la casa.

El gall del Molar de dalt

Entre mig de les gallines
se les mira el gall altiu.
Ben polides i ben fines.
És per elles que es desviu.
Tornasol de bell plomatge.
Cresta de vermell encès.
Gall de tant coratge,
de veure't més permès.
Quan el ganivet,
un dia et talli el coll.
Jo diré: pobre, pobret.
Veure't mort em dol.
Arrogant i valent
et vull al galliner.
Sempre ben content
amb el teu cant matiner.
Quan neix el dia
et lleves de seguida.
I en el Molar, la masia
hi viuràs tota la vida.

Arcadi

Març del 2009

Davant de la casa i més avall hi surt una grossa fumera. Són arbres que han tallat i netegen al bosc, diu que són de l'alcalde que en aquella zona s'hi havia fet una urbanització que es deia la Suïssa Catalana i que afortunadament es va parar. Per allà hi ha una pista que ens portaria al Samon i que avui no hi hem pas d'anar. És per un altre dia doncs qui hi anirem a fer-la.

Com que estem mig arraulits de fred ens acomiadem de tan acollidora família bo i mirant de reüll aquell estol de gallines i aquells dos pollastres tan tibats. Fem un tros de pista i aviat agafem una drecera i que passa per un lloc on hi 4 o 5 castanyers enormes que tenen tal vegada també 500 o ves a saber si 1000 anys i tot, alguns els resta només mig cos car han perdut tota la capçada. Passarem una estona pel mig del bosc d'alzines sense que hi hagi cap mena de corriol. Tornarem a anar per la pista que aviat tornarem a deixar en un lloc que s'entreveu com un corriol que no és tal però que amb la perícia del Ramon anem superant fins que sortim en una mena de camí més ample i que comprovem si baixa fins la pista grossa i així és. Ja sabem doncs que en un revolt pronunciat hi surt un camí que sí que ens durà a aquest corriol que després es perd i, com he dit abans, per una mena de carena i sempre passant per entremig de les alzines ens durà fins al mateix coll de la Ventosa i on hi ha també el turó de la Ventosa. Som a 1200 metres.

Aquí hauríem d'anar vers la dreta i de seguida sortim a la pista ampla que ara seguirem una estona. Nois el dia és rúfol i poca cosa ens deixa veure amb aquella boira que encara que sigui prima enlleganya tota aquella visió. A l'esquerra la carena del Sui i el Samon i més a la dreta nostra el Puig Drau. A la pista i més amunt a l'esquerra: la Calma i el Montseny, a la dreta: el Vilar de la Castanya. A tot estirar 1 km més de pista a l'esquerra a Tagamanent, a la dreta a Collformic, GR5, Ruta Verdaguer, Meridià Verd. A l'esquerra de la pista el mas de Can Figuera. Una bona vista del Montseny ben nevat encara. Deixem

la pista i a la dreta hi ha un prat molt i molt gros, és el Cafè, es tracta d'una masia ara esmicolada i ensorrada de pedra roja, havia estat un lloc de parada i aixopluc per quan la gent anava a peu o sia pels traginers, bosqueters i pastors.

Ara seguim el GR-5 ben marcat i sense cap mena de pèrdua car hi ha força indicadors, fins i tot aquelles fites ben fetes que solen posar ara als parcs naturals. Quin corriol tan bonic que no para de baixar, per entremig d'un bonic bosc d'alzines, alguns cops força dret i també amb el murmuri de l'aigua que ara és minsa i que rondina en baixant per la riera del Sot del Cafè.

Durant aquesta baixada la conversa és del Barça i de l'Espanyol. Es fa amena i un xic llarga també. A la dreta cada vegada és més penjat i és feréstec aquest lloc, però el corriol zigzagueja i fa camí fins al mateix torrent del Sot de Bassau. Tota l'estona només ens fa companyia un bosc atapeït d'alzines. Aquí ja trobem un corriol ample que ens duu fins al mas del Boscàs després de caminar una bona estona. Una font amb un raig ufanós, una taula i uns bancs de pedra conviden a parar-hi i a dinar-hi també. L'aigua pse- pse. Però aquella fresa repetitiva de l'aigua que brolla d'aquell broc de ferro ens acompanya tot el dinar i també la xiuladissa constant del cant d'alguns ocells.

Anem a la casa del Boscàs, no hi ha ningú, almenys ningú ens respon, un gos entaforat jeu dins la seva caseta i ens mira com sorprès i mig espantat. Ara agafarem un corriol que s'enfila per l'alzinar i que passant unes feixes som a la mateixa casa i ermita de Sant Cristòfol de la Castanya, l'ermita és romànica en molt bon estat i la casa també refeta i molt bonica. No hi ha ningú, només un grapat de gallines s'esmunyen fent corredisses per entremig de les alzines, seguides també per un parell de galls no gaire ufanosos.

Som sota de can Sala, casa mig derruïda, passem per les alzines i feixes i sortim a la pista i tornem anar a petar a can Boscàs; per un corriol ple d'esbarzers baixem fins a la mateixa casa del Vilar. És una casa molt gran de la Diputació on hi fan estada els biòlegs que visiten aquesta zona i ara una pista, que és el GR 5, ens ha de dur fins a la casa de l'Adrobau, situada a l'esquerra de la mateixa pista hi ha un gos que ens guaita. Tot aquest camí és ple de troncs ben tallats de les alzines. Han estassat el bosc aquí i penso que en sortiran molts camions plens de llenya d'alzina.

La casa de l'Adrobau queda enrere. Ara la tarda s'ha aixerobit del tot, fa un bon sol i és molt agradable de caminar. No sé si portem uns 18 o 19 km. i 5 hores bones de camí i anem fent. En un revolt hi ha el molí de l'Adrobau, el pas per dins no hi és permès, noen fem cas i baixem fins a la llera del riu on l'aigua hi baixa abundant i brunzent.

Tornem a la pista i més aviat va planera, ni puja ni baixa, va mantenint de fa estona el mateix nivell. A la dreta hi ha una casa molt nova és can Vilordis i l'ermita de Sant Martí molt rústega, però a l'ensems també molt bonica. Quina sort que ara aquí ens torna a marcar el GR5 i baixa i baixa sense parar per entremig de les alzines per tornar a sortir a una pista que seguim; ara trobem a la dreta cal Jaume Llavina on un home alt ens saluda i intercanvien quatre paraules, al seu redós hi ha tres gats que mengen, algun d'ells està prenyat i a punt de parir, l'home és lamenta perquè haurà de matar algun gatonet d'aquests quan neixin i que serà ben aviat. Ens diu que cal Llavina no és pas gaire més avall.

Ja veiem a can Llavina, una casa situada a la dreta i envoltada d'arbres. Uns corriols d'aigua tan clara es precipiten vers la Tordera, ara a l'esquerra nostra i més endavant a la nostra dreta. I el camí que és la pista ara s'enfila i s'enfila, a poc a poc, però s'enfila. Vindrà la baixada després.

Així és i ja sortirem a l'asfaltat, a la dreta la casa dels Deumalons i ca n' Aleix i més endavant una font que fa un raig prim i hi brolla una aigua fresca i bona, és la font de la casa del Pont. Hi ha una dona que busca espàrrecs. Oblidava de dir-vos que més enllà de la casa del Vilar, també a la vora del camí, al cantó esquerra, hi ha una bonica font amb un raig molt gros. Hem trobat també dues noies joves, primer una que pujava lleugera amb una motxilla i més tard una altra que anava més feixuga. Una bona estona fem aquell camí asfaltat, lloc ideal per a aparcar-hi si més no tots els cotxes sí almenys una bona colla – s'entén el dia de la Ronda -. El riu torna a roncar i cada vegada és més a prop. Som al trencall del matí que diu a la dreta : camí de la Calma i i el Molar i a la dreta a Can Besa.

Una mica més i som a l'aparcament del càmping i la piscina. L'excursió s'ha acabat, a el Ramon li surt 6 hores efectives de camí i 24 quilòmetres ferrats.

Encara mirarem si veiem l'aparcament del camp d'esports que no trobem, això sí, surt a Can Besa, un altre Besa diferent del que hi ha a l'esquerra en pujant al Molar de Dalt, aquest és un restaurant i és a tocar de la mateixa carretera.

Sortim a la carretera i més avall sí que hi ha el trencall de l'esportiu, hi anem i mirem si trobem un corriol que baixi fins al càmping, com que són les 6 tocades ho deixem per un altre dia.

El Ramon frisa perquè ha de ser d'hora a Sabadell. Encara tenim claror, a Cardedeu agafem l'autopista, el problema de sempre a Barberà, anem per l'Autònoma i arribem a Sabadell abans de les 7.

I veus aquí el que podria ser la propera Ronda d'enguany, la 30ª una delícia de caminada.

No cal dir-ho pas. Tots hi sou convidats. Us hi esperem el dia 18 d'octubre. Flipareu i gaudireu com mai no hàgiu gaudit.

Petja fonda que la Ronda tan propera ja us espera.

Finalment la 30ª Ronda Vallesana només va coincidir amb aquesta caminada en la primera part, doncs després és va pujar al Puig Drau, el Sui i el Saumont, tres cims per celebrar els trenta anys de Ronda. Potser algun dia es podrà aprofitar l'altre part del recorregut per organitzar una nova Ronda pel Montseny.

20 de febrer del 2009. ***Arcadi Buscà***

Llegenda:

El gorg Negre i les tempestes

Antigament en el terme de Gualba hi havia sovint fortes tempestes, que arrasaven els camps i capolaven els boscos, i portaven la ruïna a aquelles contrades. Tothom veia que els núvols de les tempestes es formaven damunt del gorg Negre i que poques hores abans, les aigües del gorg Negre rebullien i feien una remor estranya fins que se n'alçaven unes boires que formaven al cim un núvol negre. Ja de temps antic se sabia que al gorg Negre hi vivien bruixes i bruixots i es creia que tota la malura de les tempestes la provocava aquella endimoniada trepa. Aleshores el rector de Gualba i tots els seus feligresos van anar en processó al gorg Negre, el rector va aspergir-hi aigua beneïda per obligar les bruixes i els bruixots a viure fermats al fons de l'aigua, i manà plantar una creu al cim de la muntanya on es formava el núvol. I sembla que des de llavors, el terme de Gualba s'ha vist sempre més lliure d'aquelles grans tempestats.

EL GORG NEGRE

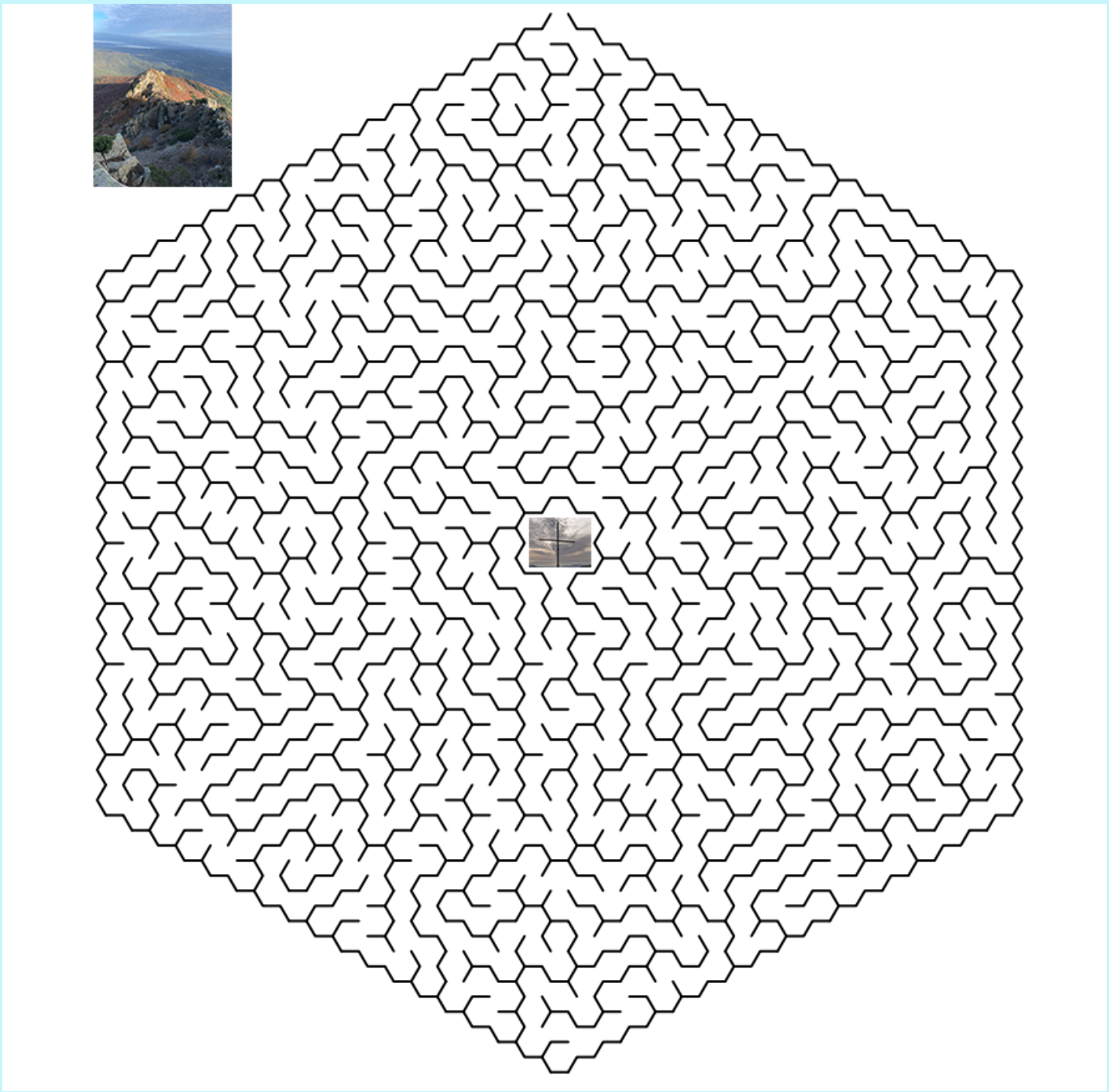
Sinistre gorg de condormides aigües
que el visitant conjures, impassible,
amb veis metàl·lics que en ton gruix fulgu-
ren,
filets sanguinis de ton ull ciclopi.
T'és, un penyal, parpella monstruosa
que un regalim adollaria, tebi,
com una trena càustica de llàgrimes.
Tan absolut seria ton mutisme!
En tes riberes s'aplegà una ossera
de branques nues, de clofolles buides,
cranis baumats i rierencs compactes
i anònima barreja de polsines.
Arbres no tens que a ton espill s'aboquin
fora del tronc espellofat d'un roure.
L'aigua que et sobra, com un tel llenega
al gorg de més avall que se't retira.
Un laberíntic corriol, per sota
d'alzines corbes i pollades, mena,
llimant esqueis, a ton recinte mític.
Si un roc et tiren, treus bombolles d'ira.
Oh gorg! Debades ton secret pouava:
res no copsà, l'esguard, de ton misteri;
però ton ull ciclopi, que no mira,
sí que m'entrà per sempre més a l'ànima.

Guerau de Liost.

PASSATEMPS

XLIII RONDA VALLESANA, RIERA DE GUALBA per en Miquel Serra i Lluís Buil

1. Troba la sortida del laberint:

[Solució al laberint]

2. Localitza turons i cims dels Montseny en aquesta sopa de lletres:

6 TURONS - 1 PUIG - 1 CIM

Y	U	S	A	N	T	S	E	G	I	M	O	N	T
G	R	O	S	B	Y	T	B	R	O	H	K	R	P
D	W	J	T	B	Y	H	X	V	R	K	R	J	O
M	A	T	A	G	A	L	L	S	H	K	I	W	A
B	P	H	G	T	K	T	Q	F	H	L	W	A	A
V	T	Q	U	A	G	N	D	X	Z	Y	Z	J	Z
G	G	Z	F	U	T	E	D	A	C	N	Z	P	I
X	X	H	B	J	B	M	O	R	E	R	A	F	I
D	Q	S	A	N	T	M	I	Q	U	E	L	X	G
S	A	C	R	E	U	P	N	O	R	I	I	B	R
L	Y	E	O	D	B	E	S	S	A	G	I	V	F
S	B	D	G	C	B	W	T	C	O	C	Q	C	G
N	L	I	V	N	T	C	B	R	O	Q	L	D	R
M	E	S	Q	U	I	S	Y	B	R	V	C	D	V

Solució a la sopa de lletres

3. Localitza set fonts de l'itinerari de la Ronda en aquesta sopa de lletres:

7 FONTS

Només cal buscar Font de ...

P	F	Z	H	O	K	I	G	T	Q	W	Y	N	X
M	O	L	S	A	A	R	G	P	K	K	G	X	J
K	S	N	T	T	G	W	D	O	C	Y	Z	F	B
D	U	E	M	D	P	J	E	N	S	C	X	C	V
G	F	N	N	I	G	C	K	T	G	V	E	B	Z
C	M	N	M	G	E	U	N	J	H	L	N	W	R
G	S	Y	I	H	L	Q	L	E	T	Y	Z	V	E
R	X	R	N	G	D	A	E	L	B	X	P	X	L
A	M	K	X	Z	V	Z	R	H	U	P	Q	T	L
N	H	X	Y	N	V	Z	Z	U	P	W	X	W	O
O	D	W	V	K	I	T	K	P	T	K	I	H	T
T	S	T	E	W	M	T	R	V	P	S	K	S	G
A	J	W	B	N	A	R	B	R	E	P	P	L	E
D	J	S	D	O	C	E	L	L	X	R	O	O	E

Solució a la sopa de lletres

4. Troba les 8 diferències que hi ha entre aquestes dues fotos de l'Ajuntament de Gualba:

[Solució a les 8 diferències]

EXCURSIONISTES DES DE 1908

Unió Excursionista de Sabadell

AJUNTAMENT DE GUALBA